БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

11-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 109 (2657).

5 ИЮНЬ
ЖУМА
1964 йил.

БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

Юқори Чирчиқдаги Свердлов номли колхознинг ўртоқ Александра Ни бошлиқ бригадасида ҳозир ғўзаларга учинчи комплекс ишлов бериш қизғин боряпти. Механизатор ўртоқ А. Жексенбоев ғўзани сифатли культивация қилишда бошқаларга ўрнак кўрсатмоқда. Суратларда: (ўнгда) бригадир ўртоқ А. Ни (чапда) ўртоқ А. Жексенбоев қатор ораларини культивация қилмоқда.

А. Абалян фотолари.

СУВЧИ

Сув —ҳосил баракаси, экин томирига қон. Деҳқон ерни тайёрлаб, чигит экиш ишларини маромида ўтказиб, кўчатларни текислаб. ростлаб олса-ю лекин суғоришга келганда озгина бўлса ҳам хафсаласизлик қилса, у ҳолда тер тўкиб қилган меҳнатининг бир қисми зое кетиши мумкин.

Кейинги кунларда ҳарорат бирданига кўтарилиб кетди. Бу ҳол барча майдонларда ғўзани суғоришни намунали ташкил этишни талаб этади. Не-не машаққатлар билан ўстираётган ғўза тупларининг тез ва соғлом ривожланиши, ёппасига шоналашини таъминлашда ҳозирги кунда сувчининг вазифаси айниқса масъулиятлидир.

Қайси хўжаликда сувчилик касбига энг тажрибали деҳқонлар танлаб қўйилган, уларга барча шарт-шароитлар яратиб берилган бўлса, ўша хўжаликда иш олға босаверади. Янгийўлдаги «Шарқ юлдузи» колхозининг тажрибали пахтакори Турсунбой Йўлдошев ана шундай сувчилардан биридир. Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги коллегиясининг Низомига мувофиқ у моҳир сувчи значоги билан тақдирланди. Турсунбой ака сувдан тежаб-тергаб фойдаланади, барча майдонда тупроқнинг бир меёрда намланишини таъминлайди. У ғўзани суғоришнинг тилини билади. Бир қарашда қайси картадаги ғўза чанқаганлиги ёки бўлмаса ортиқча сув ичиб қўйганлигини билиб олади. Унинг қўлидан сув ичган ғўзаларнинг бўйигабўй, шонасига-шона қўшилади, эрта гуллаб барвақт ҳосилга киради.

— Ўзингиздан қиёс қилинг, —дейди Турсунбой ака, агар чанқаб турганингизда бир пиёла муздек сув ичсангиз танангиз яйраб, қандай ҳузур қиласиз. Руҳингиз енгил тортади, завқингиз, меҳнатга бўлган иштиёқингиз ортади. Ғўза ҳам бамисоли шундай. Агар уни вақтида суғормасангиз шонасини ташлаб юборади, суст ривожланади. Демак, ҳосилдан ютқазасиз.

Областимиз хўжаликларида Турсунбой ака сингари моҳир сувчилар жуда кўп. Улар кечани кундузга улаб ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминламоқдалар. Бўкадаги «Ленин йўли» колхозидан Мустафо Сулаймонов, Оққўрғондаги Свердлов номли колхоздан Пардаш Турдиқулов, Қурбон Ашуров, Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинград» колхозидан Комил Имомов ва бошқа шу сингари миришкор сувчиларнинг меҳнатидан ҳамма хурсанд.

Аммо, ғўза қондириб суғориладиган шу долзарб кунларда суғориш ишлари ҳамма ерда ҳам яхши уюштирилган, деб бўлмайди. Бекобод, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаларидаги баъзи бир хўжаликларда ҳали, вақт эрта, ёки бўлмаса ўқариқлар олинмаган деган баҳоналар билан ғўзани суғориш ишлари сунъий равишда кечиктириб юборилмоқда. Бу билан мўл ҳосил тўплаш ишига путур етказилмоқда.

Суғоришни культивация билан бирга боғлаб олиб бориш муҳим вазифадир. Ғўза сувга қондирилгач, қаторлар оқариб кетмасдан оби-тобида культивация ўтказилиши лозим. Ана шунда суғоришдан кутилган мақсадга эришилади.

Колхоз раислари, совхоз директорлари, агрономлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари суғоришнинг боришини, экинларнинг қанчалик қониб сув ичаётганлигини кузатиб боришлари, камчиликларни ўша жойнинг ўзида тугатиш чораларини кўришлари лозим.

Ишни шундай ташкил қилиш керакки, барча майдонларда тупроқ бир текисда намлансин. Бунинг учун эгатлардан сувни жилдиратиб оқизиш, ўқариқларни тўғри олиш керак. Сувчи ўзига бириктиб қўйилган майдоннинг тупроқ шароитини, паст-баландлигини жуда яхши билиши керак. Колхоз правлениелари ва совхоз директорлари сувчиларнинг унумли ишлаши учун ҳамма шароитларни яратиб беришлари керак. Лозим топилган жойларда экин майдонларининг катталиги ва тупроқ шароитини ҳисобга олиб, сувчилар сонини кўпайтириш мақсадга мувофиқдир. Илғор хўжаликларнинг тажрибасига амал қилиб, сувчиларга мавсум охиригача маълум бир майдонни бириктиб қўйиш керак. Ана шунда сувчи ўша майдондаги ҳосилнинг тақдири учун то мавсум охиригача ўзи жавоб беради.

Сувчиларнинг меҳнатини қадирлайлик. Уларга ғўзани суғоришни қандай ташкил қилаётганликларига қараб ҳақ тўлаш, алоҳида ўрнак кўрсатган сувчиларни эса аккорд-мукофот тариқасида ҳақ тўлашни ташкил этиш керак.

Пахтакор ўртоқлар! Областимизнинг меҳнаткашлари республикамизнинг қирқ йиллик тўйини хўжаликнинг ҳар бир соҳасида янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритиш билан кутиб олиш учун курашмоқдалар. Биз бу улкан тўйга ўзимизнинг 315 минг тонна «оқ олтин»имизни тўёна қилиб борайлик. Бунинг учун эса ғўза парваришини намунали йўлга қўйиб, унинг қониб сув ичишини, мўл ҳосил тўпланишини таъминлайлик.

ҒЎЗАНИ ЯШНАТАЁТГАНЛАР

Сувчи—ғўзани яшнатувчи. Деҳқонларнинг бу гапида жон бор. Ҳақиқатан ҳам шундай-да. Сувчи кунни кун демай, тунни тун демай жўяклар узра ҳаёт суви оқизади, ям-яшил ғўзаларни янаям яшнатиб юборади. Ишбилармон сувчи меҳнат қилган пайкалда олтин кузга бориб пахталар бирам бодраб очиладики, кўриб кўз қувнайди. Кўтарилган хирмон юрт омборига барака киритади.

Абдулла Пардаев билан Тошпўлат Ҳусанов ўртоқларни ҳам Оққўрғондаги Войтинцев номли колхоз аъзолари ҳурмат қилишади. Чунки бу икки меҳнатсевар колхозчи жўякларга сув тарашда моҳирлик билан ишлаяпти. Улар суғораётган пайкаллардаги мурғак ғўзалар ҳозир мавж уриб ўсмоқда, ёппасига шоналамоқда.

— Мен саккиз йилдан бери сувчилик қилаяпман, —дейди ўртоқ Абдулла Пардаев, — баъзи ўртоқлар «э, сувчилик қилишдан ҳам осон иш бор эканми, ҳа, ариқнинг бошини очасан, сувни тараб юборасан бўлди-да» деб бу касбни менсишмайди. Йўқ, асло ундай эмас. Сувчилик касби жуда мураккаб касб. У хиёл эринчоқлик қилса ёки ўз ишига сал эътиборсизлик билан қараса, қош қўяман деб кўз чиқариб қўяди. Негаки, туппа-тузук ўсиб турган ғўзаларга сув бостириб юборсангиз ёки чанқатиб қўйсангиз, ўсимлик қаттиқ шикастланади, ҳосилига путур етади. Ғўза жуда нозик экин. Уни муддатидан олдин суғорсангиз ҳам бўлмайди, муддатидан кейин суғорсангиз ҳам бўлмайди. Айни муддатини билиб туриб суғорсангиз, ютасиз. Мен ҳамроҳим Тошпўлат Ҳусанов билан биргаликда ишлаяпман. Ишимизда ана шу омилларга жиддий эътибор беряпмиз. Шунинг учун ҳам ғўзаларнинг авжи яхши.

Ҳа, ғўзалар барқ уриб ўсаяпти. Бу икки моҳир сувчи ҳар куни беш-олти гектар майдонни қондириб суғормоқда. Улар ишлаётган Сафар Тўраев бошлиқ бригада аъзолари 103 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 27 центнердан «оқ олтин» етиштиришга бел боғлашган.

Шу колхоз территориясидаги Жданов номли мактабнинг ўртоқ Т. Тожиев бошчилик қилаётган ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадасида ҳам ғўзалар қондириб суғорилаяпти. Ёш сувчилардан Н. Ҳусанов, Т. Ҳакимжонов, Т. Бўтаев ўртоқлар ҳар куни 3—4 гектар пайкалга сув тарашаяпти. Улар ҳосилдорликни ўтган йилги 30 центнер ўрнига, бу йил 40 центнерга етказиш учун кун сайин ғайратга-ғайрат қўшмоқдалар.

З. АБДУРАҲМОНОВ.

ҚЎШИМЧА МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

Ўзбекистон ССР ва Ўзкомпартиянинг 40 йиллиги тўйини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб юборган Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XIX съезди» колхозининг пиллачилари куни кеча давлатга 10 тонна пилла сотиб планни ортиғи билан адо этдилар.

Колхознинг азамат пиллачилари яна 500 килограмм пилла сотиш юзасидан қўшимча мажбурият олдилар. Колхозда пилла топшириш қизғин давом этмоқда.

Д. ЭРГАШЕВ.

Ҳурмат тахтаси

Ўзбекистон КП Тошкент қишлоқ область комитети ва область ижроия комитети **Оққўрғон** ва **Бўка** ишлаб чиқариш бошқармаларидаги қуйидаги илғор хўжаликларнинг давлатга пилла сотиш топшириғини бажарганликлари учун область «Ҳурмат тахтаси»га ёзишга қарор қилди.

ОҚҚЎРҒОН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИ БЎЙИЧА:

«Партия XXII съезди» колхози (раиси **Р. Эгамбердиев**, партия ташкилотининг секретари **Б. Мавитов**, агротехниги **У. Мусатов** ўртоқлар). Бу колхоз 11 минг килограмм ўрнига 11443 килограмм пилла сотиб, планни 104,8 процент қилиб адо этган.

Куйбишев номли колхоз (раиси **И. Ниёзов**, партия ташкилотининг секретари **Т. Тоғаев**, агротехниги **А. Сартабоев** ўртоқлар). Колхоз 12 минг ўрнига 12306 килограмм пилла сотиб планини 100,3 процент қилиб адо этган.

БЎКА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИ БЎЙИЧА:

«Ленинобод» колхози (раиси **Ю. Мамашев**, партия ташкилотининг секретари **Я. Юсупов**, агротехниги **Х. Очилов** ўртоқлар). Колхоз 2400 ўрнига 2910 килограмм пилла сотиб планини 120,8 процент қилиб бажарган.

МЕҲНАТКАШЛАР РОҲАТЛАНИБ ДАМ ОЛСИН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика касаба союзлари ихтиёридаги санаторийлар ва дам олиш уйлари шохобчаларини янада кенгайтириш тўғрисида қарор қабул қилганидан буён икки йил ўтди. Шу давр ичида меҳнаткашларни санаторий-курортларда даволаш ва уларнинг дам олишини яхшилаш соҳасида муайян иш қилинди. Касаба союзларининг шифохоналарида ўринлар сони, бир қанча объектлар қурилишининг бу йил тугалланишини ҳисобга олганда, 1.440 га кўпайди. Бунинг натижасида шифохоналарда бир йил ичида яна 24 минг кишининг даволаниши учун имконият яратилди.

Бухоро областида «Ситораи махоса» санаторийси, Самарқанд областида «Қизилқўрғон» дам олиш уйи, Тошкент областида «Чиғатой» ва «Кумушкон» (биринчи навбати) дам олиш уйлари яна очилди. Сув ва балчиқ билан даволовчи замонавий йирик шифохоналар — Андижон областида «Чортоқ», Тошкент областида «Чинобод» ва «Ботаника» шифохоналари қурилмоқда. Тошкент областида «Оби раҳмат» ва «Сўқоқ» дам олиш уйларида ўринлар сони кўпайтирилди.

Республикадаги шифохоналарни обод қилиш ва меҳнаткашларга хизмат кўрсатишни яхшилаш соҳасида анча иш қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг шу йил 1 июнда қабул қилинган қарорида 1965—1970 йилларда республика касаба союзлари ихтиёридаги санаторийлар ва дам олиш уйларининг шохобчаларини янада кенгайтириш юзасидан қўшимча тадбирлар белгиланди. Қарорда таъкидлаб ўтилганидек, шифохоналарнинг ривожлантирилиши меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган талабларига ҳали жавоб бермаётир. Халқ хўжалиги кенгаши корхоналари, республика министрликлари ва бошқармалари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг корхоналар маблағларини шифохоналар қуриш, уларни реконструкция қилиш ва кенгайтиришга жалб этиш тўғрисида 1962 йил 24 апрелда чиқарган қарорини бажариш учун тегишли чораларни кўрмадилар. Бунинг натижасида кўп объектлар маблағлар билан таъминланмади ва бу объектлар қурилиши тўхтаб қолди.

Республикада иқтисодий жиҳатдан бақувват колхозларнинг бирортаси ҳам янги санаторийлар, пансионатлар ва дам олиш уйлари қурилишида амалий суратда иштирок қилмади.

Кўпгина шифохоналарда беморларга ва дам олувчиларга маданий-маиший ҳамда медицина хизмати ҳануз замонавий талабларга жавоб бермаётир. Уларнинг баъзиларида водопровод, канализация ўтказилмаган ва шифохоналарга олиб келадиган йўллар обод қилинмаган, етарли даражада кўкаламзорлаштирилмаган. «Узгоспроект» институти янги шифохоналар қуриш ва мавжуд шифохоналарни реконструкция қилиш учун керакли лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқишда сусткашлик қилмоқда. «Узглавстрой» ва «Главташкентстрой» курорт ва санаторийлар қуриш планларини йил сайин бажармай келмоқдалар.

Республикада санаторий-курорт муассасалари шохобчаларини янада ривожлантириш ва меҳнаткашларнинг даволаниши ҳамда дам олишини яхши уюштириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1965—1970 йилларда республика касаба союзлари ихтиёридаги мавжуд санаторийлар ҳамда дам олиш уйларини реконструкция қилиш ва кенгайтириш, янгиларини қуриш тўғрисида Ўзбекистон Касаба союзлари совети ишлаб чиққан таклифларни маъқулладилар.

«Чортоқ» бальнеологик санаторийсини, «Ботаника», «Ўзбекистон» ва «Луначарское» кардиологик санаторийларини, «Ситораи махоса» буйрак санаторийсини, «Оқтош» тоғ-иқлим санаторийси, «Чиғатой» «Қизилқўрғон», «Кумушхон» дам олиш уйларини кенгайтириш ва реконструкция қилиш кўзда тутилди. Бунинг натижасида улардаги ўринлар сони 3.150 та кўпаяди.

Уч минг ўринли янги шифохоналар қуриш ҳам мўлжалланди. «Чимён», «Жайранхона», «Ташминводи» бальнеологик санаторийларини ва «Иссиқкўл» тоғ-иқлим санаторийси, шунингдек «Бойсун» ва «Тўрткўл» дам олиш уйлари қурилади. 1965—1970 йилларда шу мақсадда 18.4 миллион сўмлик капитал маблағ ажратилади.

Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши, Ўрта Осиё Темир йўл бошқармаси, министрликлар ва бошқармаларнинг касаба союзлар ихтиёридаги санаторий-курорт муассасаларини реконструкция қилиш, кенгайтириш ва янгиларини қуриш учун корхоналарнинг фондидан ва пул билан таъминлашнинг марказлаштирилмаган бошқа манбаларидан маблағ ажратиш тўғрисида корхоналар, хўжалик ташкилотлари билан бамаслаҳат келишиб тақдим этган таклифлари қабул қилинди.

Шифохоналар қурилишида қатнашувчи саноат корхоналари, қурилишлар, ташкилотлар, бошқармалар, колхоз ва совхозлар коллективларининг манфаатдорлигини ошириш мақсадида санаторий ва дам олиш уйларига йўлланмаларни касаба союзлари советининг шифохоналар қурилишида ана шу коллективларнинг амалий иштирокига қараб ажратиб бериш тўғрисида Республика касаба союзлари советининг қарори маъқулланди. Министрликлар, бошқармалар, корхоналар ва ташкилотларга йўлланмаларни, биринчи навбатда, ишлаб чиқариш илғорларига, инженер-техник ходимларга ва моддий неъматлар ишлаб чиқариш соҳасида банд бўлган бошқа мутахассисларга бериш таклиф этилди.

Касаба союзлар курортларини бошқариш Республика советининг министрликлар, бошқармалар ва республика касаба союзларининг тармоқлар бўйича иш кўрувчи комитетлари билан келишиб, йирик корхоналар, шунингдек иқтисодий жиҳатдан бақувват колхоз ҳамда совхозларнинг шифохоналар қурилишига ўз ҳиссаларини қўшиб қатнашувлари тўғрисида улар билан мустақил равишда шартнома тузишларига рухсат берилди.

Ўзбекистон ССР Молия министрлигига хўжалик ташкилотлари томонидан ажратиладиган маблағлар ҳисобига белгиланган ишлар учун пул ажратиш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал этишда Ўзбекистон касаба союзлари курортлар бошқармаси советига ёрдам бериш топширилди. Курортларни бошқариш республика совети санаторийлар ва дам олиш уйларининг фойдаларидан олинадиган маблағларни ана шу санаторийлар ва дам олиш уйларини янада обод қилиш учун қаратиши лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети СССР касаба союзлари курортлар бошқармаси Марказий советининг «Ситораи махоса» ва «Ўзбекистон» санаторийларини реконструкция қилиш ва кенгайтириш ҳамда «Иссиқкўл» ва «Чимён» санаторийлари қурилиши учун керакли қурилиш-монтаж ишлари лимитлари билан тўла таъминлашни ўз зиммасига олганлиги тўғрисидаги ахборотини маълумотга олдилар.

Ўзбекистон ССР Госпланига касаба союзлари ихтиёридаги санаторийлар ва дам олиш уйларини реконструкция қилиш, кенгайтириш ва янгиларини қуриш учун қурилиш-монтаж ишларига, асбоб-ускуна, инвентарлар ва транспорт воситалари сотиб олишга зарур бўлган лимитларни 1965—1970 йиллар планида кўзда тутиш таклиф этилди.

Ўзбекистон «Госстрой»и касаба союзлари ихтиёридаги санаторийлар ва дам олиш уйларини реконструкция қилиш, кенгайтириш ҳамда янгиларини қуриш учун лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида ишлаб чиқишни ва лойиҳаларни ҳар бир жойнинг шароитига мослаштириб тузишни таъминлаши лозим.

«Узглавстрой» ва «Главташкентстрой» санаторийлар ва дам олиш уйлари қурилишининг боришини қаттиқ контроль қилиб туришлари, қурилиш-монтаж ишлари йиллик планларининг сўзсиз бажарилишини ҳамда уларнинг фойдаланиш учун топширилишини таъминлашлари лозим.

Қарорда шифохоналарга олиб келадиган йўлларни ремонт қилиш, шифохоналарни телефон алоқаси билан таъминлаш, мавжуд шифохоналарни кенгайтириш ва янгиларини қуриш учун ер участкалари ажратиб бериш, шифохоналар теварагида мевазор, узумзор ва парклар барпо қилиш, шунингдек санаторийлар ҳамда дам олиш уйларининг ходимлари учун турар жой посёлкаларини вужудга келтириш кўзда тутилади.

Ўзбекистон ССР Госплани ва «Госстрой»ига Ўзбекистон касаба союзлари совети ва республика Соғлиқни сақлаш министрлиги билан биргаликда Тошкент, Нукус шаҳарларининг атрофидаги зоналарда ва область марказларида пансионатлар қуриш тўғрисидаги таклифларни бир ой ичида ўрганиб чиқиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети муҳокамасига тақдим этиш таклиф қилинди.

Касаба союзларининг курортларини бошқариш Республика совети шифохоналарда маданий-маиший ва медицина хизматини яхши йўлга қўйиши, бу шифохоналарда меҳнаткашларнинг яхши даволаниши ва дам олишини таъминлайдиган зарур чораларни кўриши лозим. Мавжуд санаторийлар ва дам олиш уйларини ҳамда янгидан қуриладиган санаторий ва дам олиш уйларини обод қилиш ҳамда кўкаламзорлаштиришга, улар атрофида боғ-роғлар барпо қилишга алоҳида эътибор бериш керак. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ўрмон хўжалиги ва табиатни қўриқлаш бош бошқармасига шифохоналарнинг территорияларини кўкаламзорлаштириш соҳасида зарур ишларни бажариш таклиф этилди.

Республикадаги санаторийлар ва дам олиш уйларини зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўла ассортиментда узлуксиз таъминлаб туриш Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги зиммасига юкланди.

Ўзбекистон касаба союзлари советига, область ижроия комитетларига, область, шаҳар партия комитетларига ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетларига шифохоналарни қуриш, реконструкция қилиш ва кенгайтириш соҳасидаги ишлар қандай бораётганлиги устидан контролни кучайтириш топширилди.

Касаба союз шифохоналарини ривожлантириш юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети белгилаган катта планларнинг амалга оширилиши яқин вақт ичида шифохоналарда даволанадиган ва дам оладиган кишилар сонини йилига 70 мингдан 200 минггача, яъни қариб уч баравар кўпайтириш имконини беради.

ВАЛЬТЕР УЛЬБРИХТ ИРКУТСККА УЧИБ КЕТДИ

НОВОСИБИРСК, 4 июнь. (ТАСС махсус мухбирлари). Вальтер Ульбрихт рафиқаси билан ва унга ҳамроҳ бўлиб келган Германия Демократик Республикасининг таниқли партия ва совет арбоблари бугун эрталаб Новосибирскдан Иркутскка учиб кетдилар. КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси КПСС Марказий Комитети РСФСР бюроси раисининг биринчи ўринбосари А. П. Кириленко ва бошқа расмий кишилар ҳам улар билан бирга жўнаб кетдилар.

МОҲИР СУВЧИЛАРГА ЗНАЧОК

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги коллегияси энг яхши сувчиларни кўкракда тақиб юрадиган «Моҳир сувчи» значоги билан мукофотлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлади. Унда айтиладики, республика колхоз ва совхозларида ўн-ўн беш гектар ғўзани доимий суғорадиган, сувдан тежаб-тергаб фойдаланадиган, айни вақтда барча участкадаги тупроқнинг бир меёрда намланишини таъминлайдиган малакали сувчилар «Моҳир сувчи» значоги билан тақдирланадилар.

Шунингдек министрлик коллегияси 1963 йилда алоҳида ўрнак кўрсатган сувчилар ҳақида областлардан келган материалларни кўриб чиқди. Пахтадан юқори ҳосил етиштиришга ўз фидокорона меҳнатлари билан ҳисса қўшган ва мўл ҳосил олишни таъминлаган 10 киши «Моҳир сувчи» значоги билан мукофотланди.

Улар орасида Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Шарқ юлдузи» колхозидан Турсунбой Йўлдошев ҳам бор.

КОММУНИЗМ КИШИСИНИ ТАРБИЯЛАЙЛИК!

ЁШЛАРИМИЗ БИЛИМДОН, ЮКСАК АҲЛОҚЛИ БЎЛСИН

КПСС Программасида кўрсатиб ўтилганидек, коммунистик жамият қурилиши ҳар томонлама ривожланган янги кишини тарбиялаш билан чамбарчас боғланган. Шу сабабли ҳам Коммунистик партия ва жамиятимиз ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашга айниқса катта аҳамият бераётир. Бу ишда олий мактаблар зиммасига юксак масъулият юклатилган. КПСС Марказий Комитетининг июнь (1963 йил) Пленуми олий мактаб олдига халқ хўжалиги, фан ва маданият соҳаларида ишловчи юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш, уларда марксча-ленинча дунёқараш ва коммунистик онглиликни шакллантириш, юксак гражданлик сифатларини тарбиялаш вазифасини қўйди. Институтимиз партия ташкилоти ва ректоратининг бутун фаолияти ана шу шарафли вазифани амалга оширишга қаратилган.

Низомий номли Давлат педагогика институти Ўзбекистоннинг энг йирик олий ўқув юртларидан биридир. Унинг кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларида ўн тўрт ярим мингдан ортиқ студент таълим олмоқда. Институт партия ташкилоти факультетлардаги бошланғич партия ташкилотлари, илмий совет ҳамда кафедралар билан биргаликда студентлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишни янада яхшилашга доир қатор тадбирларни амалга оширмоқда.

Маълумки, коммунистик тарбиянинг асоси — марксча-ленинча таълимот, КПСС Программаси, партиямиз сиёсатидир. Шунинг учун ҳам биз институтдаги бутун ўқув жараёнининг ғоявий жиҳатдан мазмундор бўлишига катта аҳамият бераётирмиз. Ижтимоий фанлар кафедраларининг илмий атеизм, марксча-ленинча этика ва эстетика курсларини ўқитиш соҳасидаги ишлари анча яхшиланди. Шу ўқув йилидан бошлаб барча юқори курсларда «Илмий коммунизм» асослари» деб аталган янги предмет ўқитила бошландики, бу студентларда катта қизиқиш уйғотди. Ундан ташқари, ижтимоий фанлар кафедраларидаги ўқитувчилар составы ҳам яхшиланди, уларнинг педагогик маҳорати анча ошди.

Институт партия ташкилоти комсомол ташкилоти билан биргаликда коммунистик ахлоқ принципларининг ҳар бир студент кундалик ҳаётига сингиб кетиши, улар умум турмушда қонунга айланишига ҳаракат қилмоқда. Турли формада амалга оширилаётган кўп тадбирлар ана шу мақсадга қаратилган. Институт идеология комиссияси томонидан ишлаб чиқилган планга мувофиқ ҳозир ҳар бир курсда сиёсий информация соатлари ажратилган.

Институтимизда студентлар билан иш олиб боришнинг турли формаларидан фойдаланилаётир. Уларнинг ўз касблари ва билимга бўлган қизиқишларини орттириш мақсадида курсдан ташқари қатор тадбирлар белгиланган. Ҳар хил адабий кечалар, республикамизнинг атоқли фан, маданият ва адабиёт намояндалари, ўқитувчи-педагоглар, коммунистик меҳнат зарбдорлари билан учрашувлар ўтказиш одат тусига кирди. Шунингдек, савол-жавоб кечалари, интернационал кечалар, рус совет ва чет эл адабиётининг энг яхши асарлари юзасидан дискуссиялар уюштириш ҳам яхши натижалар беряпти. Булардан ташқари институтда студентлардан атеист-пропагандистлар тайёрловчи илмий атеизм университети ишлаб турибди. Ижтимоий-тарбиявий характердаги ҳамда турли фанлар бўйича ташкил этилган тўгараклар ҳам унумли иш олиб бораяпти. «Қизлар клуби», педагог чоршанбаликлари, адабий жумаликлар, музикали душанбаликлар ва ҳоказо тўгараклар бунинг далили бўла олади. Уларда революция ветеранлари, фан, маданият арбоблари, ёзувчилар, ишчилар иштирокида турли хил мавзуларда қизғин диспутлар тез-тез бўлиб туради. Институтда 31 та илмий-тадқиқот тўгараги ҳам бор. Уларда тўққиз юзга яқин студент ижтимоий, табиий ва бошқа илмлар бўйича шуғулланади. Яқинда студентларнинг илмий-назарий конференцияси бўлиб ўтди. Унда 120 доклад тингланди ва муҳокама қилинди. Спорт, адабий, бадиий-ҳаваскорлик тўгаракларида ҳам иш қизғин.

Бироқ, юқоридаги ютуқлар билан бир қаторда тарбиявий иш соҳасида йўл қўйилаётган камчиликлар ҳам йўқ эмас. Масалан, бизда шундай ўқитувчилар ҳам борки, улар тарбия ишидан ўзларини четга олиб қочадилар, ўзлари ўқиётган лекцияларнинг ғоявий-жиҳатдан пухта бўлиши учун ҳаракат қилмайдилар. Шу билан бир қаторда, институтда студентлар билан индивидуал иш олиб боришдек тарбиянинг муҳим воситасидан кам фойдаланилмоқда.

Институт партия ташкилоти, ректорати ҳамда унинг жамоат ташкилотлари ана шу каби камчиликларни изчиллик билан йўқотишга ҳаракат қиладилар бутун куч-ғайратларини коммунизмнинг актив ва онгли қурувчиларини тарбиялашга сарф этадилар.

А. ИВАНОВ,
Тошкент Давлат педагогика институти партия ташкилоти секретари.

Моҳир мастер, коммунист ўртоқ Малик Тожиев бошчилигидаги пўлат қуювчилар коммунистик меҳнат бригадаси «Узбексельмаш» заводида донг чиқарган. Бу бригада аъзолари орасида меҳнат тарбияси яхши йўлга қўйилгани туфайли ишлаб чиқариш кўрсаткичлари доим юқори бўлади. Коммунистчасига ишлаб, коммунистчасига яшаётган бригада аъзолари ярим йиллик планни беш ойда бажардилар. Суратда: устоз ва тарбиячи мастер Малик Тожиев (чапдан учинчи) бригада аъзолари билан суҳбатлашмоқда.

ПУБЛИЦИСТЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ИЖОДИЙ КЕНГАШИ

МОСКВА, 3 июнь. (**ТАСС мухбири**). Бугун Журналистлар марказий уйида публицистларнинг Бутуниттифоқ ижодий кенгаши очилди.

СССР Журналистлар союзи правлениесининг секретари, «Известия» газетасининг бош редактори А. И. Аджубей «Партия Программаси амалда ва публицистларнинг вазифалари» деган темада доклад қилди.

ИДЕОЛОГИЯ, ТАШКИЛОТЧИЛИК ИШЛАРИ БИРЛИГИ УЧУН

Чирчиқ шаҳар партия ташкилоти КПСС Программаси, партиямиз Марказий Комитети Пленумлари қарорларини бажара бориб, ўзининг идеология соҳасидаги ишида идеология ва ташкилотчилик ишларининг бирлигини таъминлайдиган тадбирлар белгиламоқда ва амалга оширмоқда. Мазкур тадбирлар мундарижасини асосан меҳнат тарбияси ташкил этади. Бу— коммунизм миллионлар меҳнати билан бунёд этилишини оммага идеология ишининг у ёки бу формаси орқали кенг ва атрофлича тушунтиришдан иборатдир.

КПСС Марказий Комитети июнь пленумидан сўнг раҳбар кадрларни идеология ишига актив жалб қила бошладик. Шаҳар партия комитетининг бюроси 102 кишидан иборат сиёсий докладчиларни тасдиқлади. Улар асосан, етарли сиёсий ва ташкилотчилик тажрибаси бўлган саноат корхоналарининг директорлари, қурилиш — монтаж бошқармалари бошлиқлари, партия ташкилотларининг секретарлари, касаба союз ташкилотларининг раислари, малакали инженер-техник ходимлардир.

Бу тадбир агитация-пропаганда ишининг савиясини оширишда, уни кундалик сиёсий, хўжалик, тарбия иқтисодий ва маданий вазифалар билан боғлаб олиб боришда яхши натижалар бермоқда. Электрохимия комбинатининг директори В. Қодиров, шу комбинатнинг марказий лабораторияси бошлиғи Л. Кальман, цех бошлиғи Ф. Лахнов, махсус конструкторлик бюросининг бошлиғи С. Ёқубов, «Узбекхиммаш» заводининг директори Н. Платонов, қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг директори В. Хайдаров, азот саноати давлат проектлаш институти Чирчиқ филиалининг бош инженери Данченко, бош технологи А. Рилов ўртоқлар лекция пропагандасига актив қатнашмоқдалар.

Раҳбар ходимларнинг бевосита цехларда ишчилар билан ўтказаётган суҳбатлари жараёнида муҳим тарбиявий, ташкилий-техникавий ҳамда маиший масалалар ҳал этилмоқда. Масалан, қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг директори ўртоқ В. Хайдаров цехларда ишчилар билан суҳбат ўтказар экан, ишчилар ундан маиший хизматни яхшилашни талаб қилишди. Шундан сўнг цехларда қизил бурчаклар иши яхшиланди, хотин-қизлар хоналари ташкил этилди. Корхона меҳнаткашларининг ташаббуси билан комбинат гулзорга айлантирилди. Ҳозир бу корхонада ишлаб чиқариш эстетикаси жуда яхши йўлга қўйилган, давлат планлари ой сайин ошириб бажарилмоқда.

1963—1964 ўқув йилида шаҳримизда 10 та халқ университети ташкил этилди. Сиёсий маорифнинг бу соҳасида ҳам раҳбар кадрлар актив иштирок этмоқдалар. 160-қурилиш тресті, «Чирчиқсельмаш», «Узбекхиммаш» заводлари, қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинатида ташкил этилган техника прогресси университетларида цех бошлиқлари, мастерлар, бригадирларга техника, меҳнатни ташкил этиш, иқтисодий билимлар берилмоқда. КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумидан сўнг хўжалик, партия, касаба союз ва комсомол активи ходимлари учун химия билимларини ўрганиш халқ университети ташкил этилди.

Кадрларнинг ташкилотчилик ва тарбиячилик маҳоратларини оширишда уларни мунтазам равишда ғоявий тарбиялаш ва чиниқтириш катта аҳамиятга эгадир. Бу вазифани муваффақиятли ҳал қилишда сиёсий-маориф системаси катта роль ўйнамоқда. Бу ўқув йилида сиёсий маорифнинг турли формаларига 9.965 киши жалб этилди. Кадрларни иқтисодий билим билан қуроллантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Турли сиёсий тўгарак, семинарлар, кечки марксизм-ленинизм университетининг иқтисод факультетида ҳаммаси бўлиб 4600 киши иқтисодий билим олишга муваффақ бўлди.

Шаҳарда илмий-техника, иқтисодий темаларда, шунингдек илғор иш методларини оммалаштириш соҳасида лекциялар ўқишга катта эътибор берилмоқда. Масалан, 1962 йилда илмий-техника ва иқтисодий темада 286, илғор иш методларини оммалаштириш бўйича 96 лекция ўқилган бўлса, 1963 йил ва 1964 йилнинг 4 ойи ичида илмий-техника ва иқтисодий темаларда 504, илғор иш методларини пропаганда қилиш бўйича 230 дан ортиқ лекция ўқилди.

Саноат корхоналарида ўтказилаётган илмий ва иқтисодий конференциялар ҳам меҳнатни тўғри, рационал ташкил этишда, маҳсулот таннархини арзонлаштириб сифатини яхшилашда, кадрларни тарбиялаш ва назарий билимини оширишда яхши натижалар бераяпти. Шаҳар партия комитети «Ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилишда демократик принципларни такомиллаштириш», «Омманинг коммунистик меҳнат учун ҳаракати», «Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда комсомол-ёшларнинг иштироки» деган темаларда назарий ва иқтисодий конференциялар ўтказди. «Электрохимия комбинатида» Химия саноатида меҳнат унумдорлигини ошириш йўллари», Узбекистон ССР ва республика Компартиясининг 40 йиллиги олдидан» СССР халқларининг дўстлиги ва интернационализм» деган темаларда, «Узбекхиммаш», «Чирчиқсельмаш» заводларида «Мастер-тарбиячи» деган темаларда назарий конференциялар ўтказилди. Шу кунларда бу саноат корхоналарида республикамизнинг 40 йиллигига бағишланган илмий ва назарий конференциялар ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда.

Шаҳар партия комитети ҳамда саноат корхоналарининг жамоатчилик ташкилотлари маҳаллаларда, турар-жой массивларида коммунистик тарбияга оид темаларда лекция ва суҳбатлар ташкил этиш, илмий-оммабоп фильмлар кўрсатиш иши билан доимий шуғулланмоқдалар. Бу йил шаҳарда 32 та агитация майдонлари ташкил этилди. Май ойидан бу майдонларда оммавий агитация ишлари бошлаб юборилди.

Чирчиқ меҳнаткашлари 1960 йилдан бери коммунистик меҳнат ва юксак маданият шаҳри номини олиш учун курашмоқдалар. Бу юксак номли олиш учун ҳали кўп ишлар қилиш лозим. Идеология ишимизнинг форма ва методларини янада такомиллаштиришимиз, оммавий агитациянинг таъсирчанлиги, жанговарлиги учун, ҳаётий бўлиши учун курашишимиз керак. Бу эса шаҳар меҳнаткашлари олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришда, уларга коммунистик ахлоқ принципларини сингдиришда ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

М. МИРАЗИМОВ,
Чирчиқ шаҳар партия комитети идеология бўлимининг мудири.

ОИЛА ВА МАКТАБ

«Болаларни тарбиялаш — ҳаётимизнинг энг муҳим соҳасидир» деган эди улуғ рус педагоги А. С. Макаренко. Бу таърифнинг ўзи ёш авлод тарбияси масаласи нақадар жиддий ва масъулиятли иш эканлигини яққол кўрсатиб турибди.

Маълумки, кишиларда юксак инсоний фазилатлар ўз-ўзидан юзага келмайди. Бу фазилатларни ҳосил этиш учун узоқ вақт қунт билан таълим-тарбия ишларини олиб боришга тўғри келади.

Боланинг мактабга келиши унинг ҳаётида катта воқеадир. Чунки, бу даврдан бошлаб боланинг кундалик режимида ўзгаришлар вужудга келади. Мактабда ўқиш билан боғлиқ бўлган меҳнат ўқувчи фаолиятида муҳим ўринни эгаллайди.

Очиқ айтиш керакки, бу талаблар болалар томонидан ҳамиша ҳам бир хилда адо этилмайди. Бунинг асосий сабабларидан бири оилаларда бола тарбиясининг ҳар хиллигидадир.

Ота-оналар, баъзан боланинг хулқи унинг характери ва табиатига боғлиқ бўлади деб, болани ўз ҳолига ташлаб қўядилар. Бу — ота-оналарнинг болани тарбиялашдаги асосий хатоларидир.

Районимиз мактабларидаги тарбиявий ишлар бевосита ота-оналар ёрдамига таянган ҳолда олиб борияпти.

Шу йилнинг август ойида Тошкентда ёшларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш соҳасида оила ва мактабнинг роли масалаларига бағишланган шаҳар съезди ўтказилади. Съездда бола тарбиясида мактаб билан ота-оналарнинг вазифалари атрофлича муҳокама қилинади.

Тарбиявий иш — барча ишимизнинг асосидир. Шундай экан, биз халқ маорифи ходимлари ёш авлод тарбияси тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилишимиз, лозим.

Й. ТУРТАЕВ,
Тошкент шаҳар, Киров район халқ маорифи бўлимининг мудири.

Тошкентдаги республика илмий атеизм уйи ходимлари динга ишонувчилар ўртасида индивидуал иш олиб боришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Суратда: атеист-лектор ўртоқ Маҳмудхўжаева (ўнгдан биринчи) «Зарафшон» маҳалласида динга ишонувчи аёллар билан суҳбат ўтказмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

МАЪҚУЛЛАЙДИЛАР-У ҲИССА ҚЎШМАЙДИЛАР

Қишлоқ марказининг Ленин кўчасидаги ҳашаматли бинолардан бирига Пискент посёлка советининг кутубхонаси жойлашган. Лекин у бирнеча хафтадан бери берк. Унга ҳеч ким эътибор бермаганлигидан бўлса керак атрофини чанг босиб кетган, ойналари синиб, дераза пардалари ғижимланиб ерга тушиб ётибди. Бино ичига кўз ташладик. Аҳвол яна ҳам ачинарли. Кутубхона тозаланмаган, полкаларда, пол устида тартибсиз ётган китоб, газета, журналларга қараб бўлмайди.

Кўчанинг нариги бетидаги сартарошхона деразасидан бош чиқариб ўтирган йигит бизга боқиб, жавоб қилди:

— Кутубхоначи керак бўлса, ўйига кирақолинглар, ана уйи.

Шундай бўлди ҳам, кутубхоначи Турди Нурматовани уйидан чақириб чиқиб, у билан суҳбатлашдик. Биз унга кутубхонанинг нима сабабдан бу хилда қаровсиз қолганлиги ҳақида саволлар бердик.

— Мен, —дейди у коммунистман. Гапнинг очиғини айтишни яхши кўраман. Бир ойдан бери кутубхонани очишга қўлим тегмади. Негаки, мени посёлка советидагилар бошқа ишлар билан банд қилиб қўйишди. Шу сабабли кутубхонага қарамай қўйдим.

«Пискент» совхози 4-бўлимидаги воқеа бундан ҳам ажабланарли. Бўлим бошқарувчиси ўртоқ Ширанов бир иш ўйлаб топибди: қишлоқ кутубхонасини ҳадеб у ердан бу ерга кўчира берибди. Аввал бу ишга ҳеч ким жиддий аҳамият бермабди ҳам. Ниҳоят ўртоқ Ширановнинг ўзи Оқтепа қишлоқ советининг раиси ўртоқ Акрамовга муддаосини тушунтирган бўлиб:

— Агар келинимни ишга олсанглар кутубхонани у кўчадан бу кўчага кўчира беришни тўхтатаман, — дебди.

Раис бошқарувчининг талабини бажаришга мажбур бўлди. Еттинчи синф маълумотига эга бўлган Мамлакат Исҳоқова кутубхоначи қилиб расмийлаштирилди. Шундан кейин, кутубхона ҳам бинога эга бўлди. Исҳоқованинг уйи ёнидаги бир бино бўшатилиб, кутубхона ихтиёрига берилди. Энди кутубхона бор-у, аммо кутубхоначи эса, қачон қараманг ўз уйида, рўзғор ишлари ва болаларини тарбиялаш билан банд. Ўртоқ Исҳоқова ишга тайинлангандан бери кутубхонанинг ишини текширадиганлар ҳам, танқид қилувчилар ҳам бўлмай қолди. Гапирган билан бефойда, барибир кутубхоначини бошқарувчимиз ҳимоя қилади, деб юришибди.

Бу кутубхона авваллари райондаги энг намунали кутубхоналардан бири ҳисобланарди. 5 мингдан зиёд китоби бор бу кутубхона ишчилар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтириб, анчагина намунали ишларни амалга оширганди. Кечқурунлари китобхонлар билан гавжум бўлар, ҳар хил темаларда тез-тез суҳбатлар, кечалар ўтказилиб туриларди. Бўлимнинг аҳоли яшайдиган еттита пунктида кўчма кутубхоналар ҳам ташкил этилганди. Китоб тарқатувчи активлар ҳам анчагина бор эди. Дала шийпонларини безаб, «Жанговар варақа» чиқариш ишларида ҳам кутубхона ходимларининг хизмати ниҳоятда катта бўлган эди. Афсуски, бу ишдан из ҳам қолмади.

Калинин номли колхознинг территорияси жуда катта. Унда Қайрағоч, Кўлбоши, Машқ, Юрак, Ўртаовул каби олтита қишлоқ бор. Аммо, бу ерларда ақалли битта ҳам колхоз кутубхонаси йўқ. Саид қишлоқ советидаги кутубхона эса жуда кичик. Китоб фонди кам. Аҳолининг талабини мутлақо қондирмаяпти. Колхоз правлениеси билан партия ташкилоти эса аҳолининг ўсиб бораётган талабини қондириш ҳақида тузукроқ ўйлаб кўрмайди ҳам. Шунинг учун бу ерда кутубхона ташкил қилиш ҳанузгача пайсалга солиниб келинмоқда.

Бошқарма партия комитетининг яқинда бўлган бюросида бу колхоздаги маданий-маиший ишлар соҳасида йўл қўйилган камчиликлар қаттиқ танқид қилинган эди. Бюрода кутубхона ташкил қилишга бепарволик билан қараганлиги учун партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ҳожиматовга ҳатто партия жазоси ҳам берилган. Ўшанда ўртоқ Ҳожиматов хатосини тан олди. Йўл қўйилган камчиликни тез кун ичида тузатишга бюро аъзоларини ишонтирди. Оқибат нима бўлди. Аҳвол ўзгармади. Лекин шунга қарамай, бошқарма партия комитети ўзи чиқарган қарорнинг ижроси учун ҳамон курашгани йўқ.

Бўкада қишлоқ кутубхоналари ва клубларининг аҳолига хизмат кўрсатиши ана шундай қониқарсиз аҳволда. Бунга асосий сабаб шундаки, район ташкилотлари маданият муассасаларини ишчан, тажрибали кадрлар билан мустаҳкамлаш масаласи билан ҳали ҳам атрофлича шуғулланганлари йўқ. Одатда бу ишларга кўпинча алоқаси бўлмаган кишилар тайинланмоқда. Келишувчиликка йўл қўйилмоқда. Райондаги айрим раҳбарлар маданий муассасаларнинг ишига очиқдан-очиқ панжа орасидан қарашиб келмоқда. Шундай раҳбарлардан бири «Пискент» совхозининг директори ўртоқ Киселев экан. У бундан уч йил муқаддам совхознинг ҳамма бўлимларида касаба союз ташкилотларининг кутубхоналарини ташкил қилиш ҳақида ташаббус кўтариб чиққанди. Унинг таклифи район ташкилотлари томонидан якдиллик билан маъқулланганди. У уч ой ичида совхознинг ҳамма қишлоқларида кутубхоналар ташкил қиламиз. Бунинг учун бизда ҳамма шарт-шароит бор, деб мақтаниб ҳам қўйган эди. Лекин директор ҳамон ўз сўзининг устидан чиққани йўқ.

Умуман Бўкада маданий-маиший муассасаларнинг ишини юксак савияга кўтариш масаласи билан ҳали ҳам чинакамига шуғулланилмаяпти. Тўғри, бу ерда кубанликларнинг қишлоқ клубларининг Бутуниттифоқ перекличкасини ўтказиш ҳақида ёзган хати «Правда» газетасида эълон қилингандан кейин жуда кўп қимматли гаплар айтилди. Район раҳбарлари кубанликларнинг ташаббуси диққатга сазовор эканлигини қайта-қайта таъкидлашди.

Бироқ жойларда ишни ташкил этишда, ходимларга нисбатан талабчанлик қилишда ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг бюроси, биринчи галда унинг идеология бўлими (бўлим мудирининг ўринбосари ўртоқ Эргашев), район маданият бўлими (мудири ўртоқ Соибназаров) ҳамон томошабин бўлиб туришибди.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ЖАНГОВАР ЁРДАМЧИЛАР

Коммунизм қуриш совет халқининг бевосита амалий вазифаси бўлиб қолган ҳозирги шароитда янги кишини, коммунистик жамият кишисини тарбиялаш, кишилар онгидаги капитализм қолдиқларига қарши ҳужумкор кураш олиб бориш биринчи даражали аҳамиятга эгадир. «Билим» жамиятининг Тошкент область бўлими ҳам ўз фаолиятида меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга алоҳида эътибор бермоқда.

Биз бу ишда партия XXII съезди кўрсатмалари ҳамда КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларига қатъий амал қилмоқдамиз.

КПСС Программасида ва партия Марказий Комитети июнь (1963 йил) Пленумининг қарорларида жамиятнинг барча аъзоларида меҳнатга коммунистик муносабатни ривожлантириш тарбиявий ишнинг марказий вазифаси эканлиги уқтирилади. Шунинг учун ҳам бўлим ўз ишида меҳнатнинг энг яхши намуналарини, хўжаликни олиб боришнинг энг рационал усулларини пропаганда қилишга алоҳида эътибор бераётир. Бу соҳада коммунистик меҳнат учун курашаётган коллективларнинг тажрибасини ўрганиш ва уни кенг ёйиш яхши натижалар бермоқда. Бу бежиз эмас. Чунки коммунистик меҳнат бригадалари фаолиятида юксак иш унумдорлиги, янги техникани эгаллаш, кишилар орасида янгича муносабатларни шакллантириш, коммунизм қурувчиси ахлоқ кодекси принципларини турмушда қарор топтириш учун кураш бир-бирига чамбарчас боғланиб кетган. Областимизда ҳозир 190 минг ишчи ва хизматчи, 326 корхона коммунистик меҳнат ҳаракати сафларида бормоқда. 32 корхона, 189 цех, 2597 бригада коммунистик меҳнат коллективлари номини олди. Коммунистчасига ишлаш ва яшашнинг областда борган сари кенг тус олаётганлигида илмий-тадқиқот институтларининг жамият аъзолари бўлган мутахассислари, лекторларнинг хизмати катта. Улар бевосита корхона, цех ва бригадаларга бориб коммунистик меҳнат учун ҳаракатнинг самаралари ва ютуқларини пропаганда қилаётирлар.

Саноат корхоналари, колхоз ва совхозларда ўтказилаётган иқтисодий-назарий конференциялар ҳам меҳнатнинг энг яхши намуналари, илғор иш методлари, меҳнат унумдорлигини ошириш йўлларини кенг ёйишда самарали роль ўйнамоқда. Олмалиқдаги Олтинтопган комбинатида — «Меҳнат унумдорлигини ошириш ва комбинат корхоналарида маҳсулот таннархини пасайтириш йўллари», Бекобод металлургия заводида «Ишлаб чиқариш резервларини қидириб топиш», Янгийўлда «Коммунистик меҳнат учун ҳаракат — омма ижодий ташаббусининг ўсишида янги босқич» каби темаларда ўтказилган конференциялар бунга мисол бўла олади. Шу йилнинг 5 ойи мобайнида саноат ва қишлоқ хўжалиги экономикаси ҳамда илғор иш методларига бағишлаб 826 лекция ўқилди.

Бўлим меҳнаткашлар ўртасида коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принципларини пропаганда қилишда ҳам муҳим тадбирларни кўрмоқда. Ахлоқ кодекси бўйича областда ўрта мактаб, клуб ва кутубхоналар ҳузурида 300 та лекторий ишлаб турибди.

Жамият фаолиятида илмий-атеистик пропаганда кенг ўрин эгаллайди. Бу соҳада лекциялар ўқишдан ташқари динга ишонувчилар билан якка-якка суҳбат ўтказиш, тематик кечалар, мунозаралар ва конференциялар ташкил этиш каби формалардан ҳам кенг фойдаланилмоқда. 15 дан ортиқ атеизм кабинетлари эса жойларда иш олиб бормоқда.

Калинин районида, Янгийўл, Оҳангарон ва Чирчиқ шаҳарларида атеизм мактаблари ташкил қилинган бўлиб, уларнинг ҳар бирида юзлаб киши шуғулланяпти. Оҳангарон ва Чирчиқдаги ана шундай мактабларда 480 киши таълим олмоқда. Чирчиқ шаҳридаги марксизм-ленинизм университетида эса 40 дан ортиқ атеист-лектор тайёрланди.

Лекин илмий атеизмни пропаганда қилиш соҳасида анчагина камчиликлар ҳам учрайди. Бу ишда аввало муайян системага тўла амал қилинмаётир. Атеист-лекторлар ўз ишларида табиий фанларнинг сўнгги ютуқларидан кам фойдаланадилар. Табиёт фанлари ютуқларини пропаганда қилувчи лекторлар эса ўз лекцияларини илмий-атеистик пропаганда билан ҳаммавақт ҳам пухта боғлайдилар деб бўлмайди.

Область бўлими ана шу камчиликларни бартараф қилиш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. Биз ҳар бир лекциянинг қизиқарли ва мазмундор, ғоявий жиҳатдан пухта бўлишига эришмоғимиз, бунда тингловчиларнинг ёшига ва савиясига эътибор бермоғимиз лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Бутуниттифоқ «Билим» жамияти IV съездига йўллаган табригида бундай дейилади: «Жамият олдида кенг халқ оммасининг турли билим соҳаларидаги ўсиб бораётган маънавий эҳтиёжларини қондириш, фан ва маданиятнинг, техниканинг энг янги ютуқларини ва ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибани пропаганда қилиш, буржуа идеологиясига қарши, кишиларнинг онгидаги ўтмиш сарқитларига қарши курашда актив қатнашиш, илмий дунёқарашни шакллантиришда, совет жамиятининг ҳамма меҳнаткашларида коммунистик ахлоқ принципларини қарор топтиришда партияга ёрдам беришдек масъулиятли вазифа турибди».

Партиямизнинг бу кўрсатмасини ишчанлик билан амалга ошириш жамият область бўлими ва унинг лекторларининг жонажон ишидир.

М. ЭШОНХЎЖАЕВ,
«Билим» жамияти область бўлимининг масъул секретари.

ДАВРИМИЗГА ХОС, ДИДИМИЗГА МОС ҚУРАЙЛИК!

ЯНГИ ТАЛАБЛАР, ЯНГИ РЕЖАЛАР

Областимизда бирор шаҳар ёки қишлоқ йўққи, унда қурилиш ишлари олиб борилмаётган бўлсин. Ҳамма ерда янги-янги объектлар қад кўтаряпти. Ўнлаб саноат корхоналари корпуслари, маданий-маиший муассасалар бинолари, кўплаб турар-жойлар фойдаланишга топшириляпти. 70 минг кишилик бинокорларимиз армияси етти йилликнинг олтинчи йили учун белгиланган капитал қурилиши топшириқларини шараф билан бажариш, мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базасини қуришдек улуғвор вазифага муносиб ҳисса қўшиш, республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш мақсадида астойдил меҳнат қилмоқда.

Бутун Ватанимиздаги каби областимизда ҳам капитал қурилиш ишлари ҳажми йилдан-йилга ортиб бормоқда. Айниқса бу йил мисли кўрилмаган ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириш лозим. Ўтган йилдагига қараганда 16 процент кўп капитал маблағ ўзлаштирилиши лозим.

Йил давомида 46 та йирик саноат корхонасида янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилиши, 400 минг квадрат метрга яқин турар-жой майдони фойдаланишга топширилиши, ҳаммаси бўлиб 15 минг ўринли янги мактаблар бинолари қад кўтариши керак. Химия саноатининг ўнта янги объектини қуришдек шарафли вазифа турибди, бинокорларимиз олдида. Уларнинг саккизтасида шу йилнинг ўзидаёқ саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш йўлга қўйилиши зарур.

Область қурилиш ташкилотларининг коллективлари ўзларига юклатилган вазифанинг жуда ҳам масъулиятли эканлигини чуқур ҳис қилиб, ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар олишди. Эндиликда эса элюрт олдида берилган ана шу ваъданинг тўла уддасидан чиқиш учун социалистик мусобақани тобора авж олдиришяпти. Бунинг натижалари чакки бўлмаяпти.

Айниқса Чирчиқдаги 160-трест бинокорларининг қўлга киритган ютуқлари тақдирга сазовордир. **Йил бошидан буён бир меёрда меҳнат қилаётган химик қурувчилар карбамид цехини белгиланган муддатдан анча илгари фойдаланишга топширдилар. Бу билан улар қишлоқ хўжалигини янада интенсивлаштириш, экин майдонлари ҳосилдорлигини ошириш, чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришга катта ҳисса қўшишди.**

Э. ДАМБИТ
Тошкент саноат область партия комитети капитал қурилиши ва шаҳар хўжалиги бўлимининг мудири.

□ □ □

Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети уларни бу катта ғалаба билан қизғин табрикладилар.

«Узбекшахтострой» тресги бинокорлари ҳам Оҳангарондаги қурилиш материаллари ва пластмасса буюмлари комбинатини қуришни тезлаштириш бўйича ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан бажаришмоқда.

Областимиз шаҳарлари ва республика пойтахтининг қиёфаси тобора гўзаллашиб, кўркамлашиб боряпти. Бу шаҳарларда саноат объектларидан ташқари кенг ҳажмда маданий-маиший муассасалар бинолари ва уй-жойлар қурилмоқда. **Фақатгина шу йилнинг тўрт ойи ичида 95 минг квадрат метр — ярим йиллик пландинг 73 проценти ҳажмида уй-жой сатхи фойдаланишга топширилди. Бунда айниқса, «Главташкентстрой»нинг 153-қурилиш тресги ҳамда Тошкент уйсозлик комбинати коллективларининг улушлари каттадир. Улар уй-жой қуриш топшириқларини ой сайин ортиғи билан адо этмоқдалар.**

«Алмаликсвинецстрой», Тошкентдаги 3-бинокорлик трестлари қурувчилари ҳам социалистик мажбуриятларини тўла бажариш учун муваффақиятли курашмоқдалар.

Бинокорлар мамлакатимиз экономикасини юксалтириш ва халқимиз турмуш шароитини яхшилашда ҳал қилувчи роль ўйнайдилар. Улар қурилиш-монтаж ишлари планини муваффақиятли бажариш билан барча ишлаб чиқариш ресурсларини гармоник ривожлантириш, мамлакатимиз кучқудратини янада мустаҳкамлаш, коммунизм тантанасини тезлаштиришга ёрдам берадилар.

Шунинг учун ҳам Коммунистик партия ва Совет ҳукумати капитал қурилишида мавжуд бўлган барча камчилик ва чалкашликларни тезроқ бартараф қилишни бинокорлардан талаб қилмоқдалар. Бу камчиликлар нималардан иборат? Ҳали ҳам айрим хўжалик, планлаштирувчи, партия ва совет органлари қурилишга малакали раҳбарлик қилмаётирлар, бинокорлик ишлари сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштириш, уни янада индустрлаштириш масалалари билан етарли шуғулланишмаётир. Бунинг устига ҳали бизда кўпчилик қурилиш ташкилотларининг ишлаб чиқариш базаси эҳтиёжни қоплаш даражасида эмас, бинокорлик материаллари объектларга ўз вақтида етказиб берилмайди, қурилишни лойиҳалашда чалкашликларга йўл қўйилмоқда, капитал маблағ ажратиш ва унинг сарфланиши устидан назорат олиб боришда тартибсизликларга йўл қўйилмоқда.

Бинокорларимиз «Главсредазстройиндустрия» ва Ўрта Осиё Совнархози бинокорлик материаллари саноати бошқармаси корхоналари ишидан унчалик хурсанд эмаслар. Чунки улар кўпинча зарур материалларни объектларга ўз вақтида етказиб беришмайди, бунинг устига тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифати ҳам кўнгилдагидек эмас. Қатор заказчи ташкилотлар адресига ҳам худди шундай эътирозлар билдирилиши мумкин. Чунки улар кўп ҳолларда бажарилган қурилиш-монтаж ишлари учун маблағларни ўз вақтида тўламаётирлар. Бу билан бинокорлик ташкилотлари коллективларини оғир молиявий аҳволга тушириб қўймоқдалар. Бундан ташқари техника ҳужжатлари, асбоб-ускуналар ва махсус материалларни ўз вақтида беришмаётир. Натижада у ёки бу объект қурилиши судралаётир.

Лекин бинокорларнинг ўзлари ҳам айрим қурилиш ташкилотларининг оқсаш сабабларини чуқур таҳлил қилишлари лозим. Чунки қатор йирик трестлар ҳам давлат планларини сурункасига бажаролмаётир. «Главташкентстрой»нинг 4- ва 159-қурилиш трестлари шулар жумласидандир. Фақатгина ана шу икки трест шу йилнинг ўтган тўрт ойи мобайнида белгиланганига қараганда 2 миллион сўмлик кам қурилиш-монтаж ишларини бажарди.

Шу нарса характерлики, областдаги 8 та умумқурилиш трестларининг бирортаси ҳам ўз кучи билан бажарилиши лозим бўлган қурилиш ишлари тўрт ойлик планини уддалайолмади.

Бинокорларимиз ана шу камчиликларни бартараф этишлари, бунинг учун биринчи навбатда мавжуд резерв ва имкониятлардан, қурилиш механизмлари ва иш вақтидан унумли фойдаланишлари лозим. Техника прогресси, меҳнатни ташкил этишни яхшилаш, илғор иш методларини кенг оммалаштириш асосида меҳнат унумдорлигини муттасил ошириш билан боғлиқ бўлган масалалар қурувчиларнинг диққат марказида туриши керак.

Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, бинокорларимиз, қурилиш материаллари саноати корхоналари ва лойиҳалаш ташкилотлари коллективлари областимизда капитал қурилиш суръатларини тезлаштириш, унинг сифат кўрсаткичларини яхшилаш, юбилей йилини меҳнатда катта муваффақиятлар билан нишонлаш йўлида барча имкониятларни ишга соладилар.

Пайвандчи Сергей Самардинни бинокорлар ҳурмат қилишади. Бунинг боиси бор. Сергей қўли теккан бинолар пойтахтимизнинг барча районларида савлат тўкиб турибди. Бу азамат ишлаганда ҳам ғайрат билан ишлайди. Смена нормаларини ортиғи билан адо этади, брак нима эканлигини билмайди. «Узбекгидроэнергострой» тресги бинокорлари ўз ҳамкасблари С. Самардин билан ҳақли равишда фахрланадилар. Суратда: ўртоқ С. Самардин.

А. Абалян фотоси.

ЧИРЧИҚ „ЧЕРЁМУШКАСИ“

Чирчиқ шаҳрининг шимолий чеккасига чиққач, асфальт кўча чап тарафга бурилиб кетади. Йўл чеккасидаги қизил алвонга «Хуш келибсиз!» деган шиор ёзилган, пастроғига бўлса, майдароқ харфлар билан «Йирик панелли биноларни 2-участка қурмоқда» деб қўшиб қўйилган. Бу ерда индустриал Чирчиқ шаҳрининг меҳнаткашлари учун янги микрорайон қуриляпти.

160-қурилиш трестининг 2-участка коллективи бу ерга шу йилнинг бошида келган эди. Қисқа вақт ичида пештоқлари силикат бўёғи билан бўялган учта 80 квартирали бино қад кўтарди. Планчилар микрорайон учун айнан шу ерни танлаб, хато қилишмаган экан, бу ердан бутун Чирчиқ кўриниб туради. Тоғ томонидан муттасил эсиб турадиган шабада микрорайонни яна ҳам баҳаво қилиб юборади. Микрорайон салкам 27 минг квадрат метр майдонни эгаллайди. 2-қурилиш участкасининг меҳнатсевар қурувчилари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик тўйи кунигача яна 3 та бинони фойдаланишга топшириш учун курашмоқдалар. В. Оқмуллаев, Р. Холиқова ўртоқлар бошлиқ қурувчи ва пардозчи коммунистик меҳнат бригадалари бу соҳада айниқса жонбозлик кўрсатмоқдалар.

В. ЗЕМНУХОВА.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ — ЮБИЛЕЙГА

159-қурилиш трестига қарашли 7-қурилиш бошқармасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари Узбекистон ССР ва республика Коммунистик партиясининг шонли 40 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақани қизитиб юбориб, ажойиб меҳнат зафарларини қўлга киритмоқдалар. Азаматлар май ойида пландан ташқари 40 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришди.

Байрам шарафига бошланган социалистик мусобақада айниқса Холмат Ҳакимов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадасининг аъзолари пешқадамлик қилмоқдалар. Улар кунлик нормаларини 120—140 процент қилиб адо этишаяпти. Қурувчилардан Юсуф Ҳалилов, Обид Ғуломов, Зайниддин Ғаниев каби азаматлар ишда бошқаларга намуна бўлишмоқда.

Т. АШУРОВ.

РАҲМОНОВ ШАҲАРЧАСИ

Бундан 3—4 йил илгари ҳозирги цементчилар шаҳарчаси қуп-қуруқ даштдан иборат эди. Ҳозир ўша жойни кўриб кўзларингизга ишонмайсиз. Бир-биридан кўркам уйлар, маданий-маиший, жамоат бинолари равон кўчалар «Қуруқсой»нинг ҳусни-ҳусн қўшиб турибди. Ана шу сойда 15 минг аҳоли яшайдиган шаҳарча бунёдга келди.

Оҳангаронликлар бу жойни «Раҳмонов шаҳарчаси» дейишади. Ҳа, бу гап ҳақ. Цементчилар шаҳарчасида республикада хизмат кўрсатган қурувчи Самат Раҳмонов ва у раҳбарлик қилаётган бригада аъзоларининг қўли тегмаган бирор иншоот йўқ.

Чиндан ҳам «Узбекшахтострой» трестига қарашли 4-қурилиш бошқармасининг ўртоқ С. Раҳмонов раҳбарлигидаги коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари Оҳангаронни гўзал шаҳарга айлантириш ишти ёқида астойдил тер тўкмоқдалар. Бригада тез ва арзон қуриш шиори остида ишлаб, уй-жой биноларини муддатидан олдин фойдаланишга топширмоқда. Яқинда 72 квартирали яна бир уй 15 кун илгари меҳнаткашларга тортиқ қилинди. Бунда бригаданинг Машраб Турдиев, Холбой Тўраев, Карим Яриев, Геннадий Тимофеев сингари ишчилари катта ҳисса қўшдилар.

Т. СОЙНАЗАРОВ.

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШИГА ИНДУСТРИАЛ БАЗА КЕРАК

Қишлоқларимиз кўрки кундан кун ўзгариб, гўзаллашиб бораяпти. Қатор-қатор турар-жой, маданий-маиший муассасалар ва хўжалик бинолари қад кўтараяпти. Муҳташам иморатлар қишлоқлар чиройини очмоқда, турмушимизга файз киритмоқда.

Калинин район қишлоқ қурувчилари ҳам колхоз ва совхозларда кенг кўламда бинокорлик ишларини олиб боришаяпти. Фақатгина ўтган йили бу хўжаликларда 20 га яқин чорвачилик, маданий-маиший муассасалар, хўжалик бинолари, ўнлаб уйлар фойдаланишга топширилди. Ўтган йили район колхозларида олиб борилаётган қурилиш ишларининг 80 процентини колхозлараро қурилиш ташкилоти коллективи амалга оширди.

Ташкилотнинг ишлаб чиқариш базаси тобора йириклашмоқда. Унинг қурилиш материаллари тайёрлайдиган янги-янги корхоналари қад кўтармоқда, мавжудлари эса реконструкция қилинаяпти. Жумладан Бўзсув массивидаги ғишт заводида кўпчилик иш операциялари қўлда бажарилар эди. Яқинда корхона қайта реконструкция қилинди. Кўп меҳнат талаб қиладиган асосий операцияларни бажариш тўла механизациялашди. Натижада корхонанинг маҳсулот ишлаб чиқариш қуввати 20 процент ошди. Ҳозир асфальтбитум заводи қурилиши тугалланмоқда. У ишга туширилгач, ҳар ойда 15—20 минг квадрат метр майдонга ёткизишга етадиган миқдорда асфальт ишлаб чиқара бошлайди.

Колхозлараро қурилиш ташкилотида типовой лойиҳалардан фойдаланиш тобора кенгаймоқда. Бу соҳада баъзи бир диққатга сазовор ишлар амалга оширилди. Қурилиш тури, ҳажми ҳақида колхозлар билан шартнома тузмасдан аввал у ёки бу бинонинг мавжуд типовой лойиҳаси уларга тавсия қилинади. Шунинг учун ҳам район хўжаликларида 25, 40, 90-қути ипак қурти боқишга мўлжалланган куртхоналар, 400, 500 ва 1000 тонна минерал ўғит сақланадиган омборлар, 200, 300, 400 ўринли ёзги ёки қишки кинотеатрлар типовой лойиҳалар асосида қурилмоқда. Ҳозирги вақтда Собир Раҳимов номли, «Маданият», Навоий номли, «Октябрь», Охунбобоев номли колхозларда ана шундай бинолар қад кўтармоқда.

Лекин шуни очиқ эътироф этиш керакки, колхозлараро қурилиш ташкилоти фаолиятида жиддий камчиликлар ҳам йўқ эмас. Кўпинча объектлар белгиланган муддатларда қуриб битказилмайди, сифати ҳам кўнгилдагидек бўлмайди. Айрим арзимаган бинокорлик материалларининг етишмаслиги натижасида у ёки бу биноларни қуриш ишлари ойлаб тўхтатиб қўйилади. Бунинг устига ишчи кучи қўнимсизлиги ҳам қурилишга ҳалақит бераяпти. Ҳатто прораблар ҳам тез-тез алмаштириб турилади, объектлар қурилиши устидан инженерлик назорати сўст олиб борилади.

Тўғри, бу камчиликларнинг содир бўлишида асосий айбдор шубҳасиз колхозлараро қурилиш ташкилотидир. Лекин бунинг бошқа сабаблари ҳам бор. Бу сабаблар нималардан иборатлиги ҳақида қисқача тўхтаб ўтмоқчимиз.

Ачинарлиси шу ердаки, қишлоқ қурилишини бинокорлик материаллари билан таъминлаш талабдан жуда орқада қолаяпти. Шу ҳақда жуда кўп гап бўлмоқда. Лекин айтарлик катта ўзгариш сезилмаётир. Қум, шағал, оҳак, арматуралар, темир-бетон деталлари ва бошқа шу каби муҳим материаллар деярлик етказиб берилмайди. Бу қурилиш суръатини тезлаштиришга салбий таъсир кўрсатаяпти.

Колхозлараро қурилиш ташкилотида бинокорлик ишларининг механизация даражаси жуда паст. Тўғри, унинг бир қанча автомашиналари, иккита экскаватори ва бошқа шу каби механизмлари бор. Лекин бу механизмлар қувватидан ҳам унумли фойдаланишнинг иложи бўлмаяпти. Чунки запас қисмлар, айрим деталларнинг етишмаслиги оқибатида улар кўпинча бекор туриб қолаяпти. Масалан, бир экскаватор передача коробкаси йўқлиги натижасида 8 ойдан буён ишлатилмаяпти. Юк кўтарувчи кранлар, бетон қориштирадиган агрегатлар, транспортерлар, бульдозерлар умуман йўқ. Бу эса қурилиш ишларини янада индустрлаштириш, унинг механизация даражасини ошириш имконини бермаяпти.

Қишлоқ қурувчилари айниқса «Узгипросельстрой» лойиҳалаш институти фаолиятидан ранжимоқдалар. Бу институт коллективи қишлоқларда қуриладиган барча объектларнинг лойиҳаларини тайёрлаб бериши лозим. Амалда эса бу ишнинг уддасидан чиқолмаётир. Лойиҳалар жуда кечиктириб тайёрланади. Бу билан у ёки бу объектни қуришга киришиш чўзилиб кетади.

Ана шулар қишлоқ қурилишини юксалтиришга, уни индустрлаштиришга тўсқинлик қилмоқда. Бу камчиликларни тезда бартараф этиш керак. Йил сайин кенгайиб бораётган қишлоқ қурилиши манфаатлари шуни тақозо этади.

М. АБДУЖАББОРОВ,
Калинин ишлаб чиқариш бошқармасининг қурилиш инженери.

Ҳали у йўқ, ҳали бу йўқ...

— Бу қандай гап, Алексей Тиграпович, автокранни бермай қўйишди-ю, — бош инженер кабинетига ҳозиргина кириб келган ёшгина йигит ўтирмасданоқ гапира кетди. — Ёрдам бергандан кейин охиригача бўлсин-да. У ерда арзимаган иш қолган. Трубаларни ёткизсак бас, кейин ерларни текислаш мумкин.

— Кран ўзингда эмасми? — деди А. Галустян прорабга жой кўрсатиб.

— Ремонтчилар олиб кетишдику.

— Ҳа, ҳа. Қисмларни йиғишда ёрдам бераяпти. Ярим соат сабр қилинглар, кейин кечгача фойдаланаверасизлар. Мен ҳозир тайинлаб қўяман.

4-қурилиш тресги 4-бошқармаси прораби Борис Желенский завод бош инженери кабинетидан хурсанд бўлиб чиқди. Зум ўтмай кетидан автокран ҳам етиб келди. Яна ишлар юришиб кетди. Краннинг бақувват илмоқлари темир трубаларни қазилган траншеяларга ёткиза бошлади, бетон плиталарни ишчи қўли остига етказиб турди...

Ўтган йилнинг март ойларида бульдозерлар завод территориясидаги пастак устахоналарни буза бошлади. Кетма-кет экскаваторлар ишга киришди. Уларга самосваллар карвони уланди. 22 минг квадрат метр майдонда тезда қурилиш суръати жадал тус олди: бетончилар, ғишт терувчилар, монтажчилар бу томон оқиб кела бошлашди.

Мана бугун етти пролётли улкан корпус кўкка бўй чўзиб турибди. У пресслаш, пайвандлаш ва йиғиш цехлари учун мўлжалланган. Фақат йиғма темир-бетон конструкциялардан қад кўтарган бу корпус ичи жуда ҳам ёруғ. Атрофлари ойнаванд. Тепадан қуёш нурлари ёғилиб турибди. Бинокорлар сўнгги операцияларни бажаришаяпти. Газ, канализация, сув трубалари ўтқазилмоқда. Завод капитал қурилиш бўлими бошлиғи Константин Моисеевич Юрьев ҳам шу ерда. У ишларни кузатиб юрибди.

— Яна битган участкани бузаяпсизлармиъ? — дейди у «Таштранспецстрой» трестига қарашли 984-УНР участка бошлиғи К. Мосюковга. — Ер текисланмасдан шу водопровод ва канализация трубаларини ўтқизишга улгуриш керак эди-да. Бир ишни икки иш қилганингиздан кейин план бажарилармиди?!

Константин Моисеевичнинг куюнганича бор. Бу участка қурилиш бошлагандан бери судралиб келади. Ер ишларини бажаришда ҳам кўпгина бракларга йўл қўйди. Завод коллективи 93-ихтисослашган трестга қарашли 557-УНР бинокорлари ишидан ҳам хурсанд эмас. Бошқарма раҳбари В. Романов негадир иш суръатини жадаллаштириш устида бош қотиргиси келмайди. Қурилиш майдонларида кам бўлади. УНР зиммадаги вазифаларни бажаряптими, йўқми қизиқмайди. Натижада монтажчилар орасида ҳам бўшашувчанлик кайфиятлари содир бўлмоқда. Корпуснинг айрим қисмлари ҳозироқ ускуналар ўрнатишга тайёр. График бўйича 557-УНР монтажчи-слесарлари агрегатларни монтаж қилишга киришишлари керак. Лекин агрегатлар монтажи у ёқда турсин, ҳатто кран ости йўллари ҳам ҳалигача тайёрланмаган.

Шу пайт Борис Желенский ҳовлиқиб Константин Моисеевич олдига кириб қолди.

— Мен ҳайронман, трестимиз раҳбарлари бизни эсдан чиқаришганга ўхшайди, — деди у капитал қурилиш бўлими бошлиғига мурожаат қилиб. — Ҳар сменада 40 кубометрдан бетон юборишаётган эди. Мана 2—3 кундан бери бир кубометр ҳам бетон келмай қолди. Ўз ички имкониятларимизни ишга солаяпмиз, қўлда бетон қориб замбилла ташияпмиз. Лекин бу вақтимизни олмоқда. У ерда тайёр бетон бўлса-ку, биз бу ерда қийналиб ётсак.

— Гаплашдингми, балки бирор сабаби бордир.

— Ҳеч қандай сабаби йўқ. Фақат ўша ерда ташкилотчи етишмаётганга ўхшайди, — деди прораб қўлини силтаб. — Наҳотки бу қурилишнинг моҳиятини тушунишмаса. Масъулиятсизлик ҳам эви билан бўлса-да.

Бу йил жонажон республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг ташкил топганига 40 йил тўлади. Бетончи ҳам, монтажчи ҳам, электрик ҳам — ҳамма-ҳамма юбилей йилимизни ёруғ юз билан, қувноқ дил билан кутиб олиши керак. Бунинг учун эса ҳозирданоқ енгни яна ҳам баланд шимариб, ғайрат қилиш, зиммадаги вазифаларни сидқидилдан адо этишга бел боғлаш керак.

Ж. НОСИРОВ,
«Ўзбекхлопкомаш» заводи.

КЎЧАЛАР ТУТАШАДИ

Кўҳна Бўзсув кўпгина воқеаларга гувоҳ. Ўтган йилларда унинг соҳилларида кафтдек текис кўчалар ястанди, кўп қаватли турар-жой бинолари кўкка томон бўй чўзди. Энди минглаб тошкентликлар йўлдош шаҳарча — Оқтепа массиви томон оқмоқда. Аммо Бўзсув анҳори ҳамон транспорт ҳаракатига ҳалақит бериб келар эди. Мана бугун сув устида катта қурилиш ишлари олиб борилмоқда: икки томонлама машиналар ҳаракатига мўлжалланган замонавий мустаҳкам кўприк қурилмоқда. Кўприк битгач ҳамшаҳарлар манзили яқинлашади, Чилонзор ҳамда Оқтепа массивлари аҳолиси Муқимий кўчасидан ўтаверади.

Суратларда: (чапдан) 1. Кўприк қурилишида ишлаётган мостопоезд прораби В. Козлов ва монтажчилар бригадаси бошлиғи К. Жўраев ўртоқлар темир-бетон плиталари сифатини кўздан кечиришяпти. 2. Кўприк қурилишининг умумий кўриниши. 3. Пайвандчи А. Шишкин иш устида.

В. Салов фотолари.

Шу кунги қишлоқларимиз жамолига бир қаранг. Нақадар сўлим-у нақадар кўркам. Қишлоқ аҳолисининг маданий турмуши ҳам ҳавас қилгудек. Улар учун ҳозир ҳамма нарса муҳайё қилиняпти. Сиз бу суратда Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Свердлов номли колхозда яқинда қуриб битирилган янги касалхона биносини кўриб турибсиз. Бу касалхона тез орада ишга туширилиб, колхозчиларга хизмат қилабошлайди.

А. Абалян фотоси.

БИЛАСИЗМИ?

★ Италиянинг Милан шаҳрида гунафша ҳиди келиб турадиган (севги мактублари учун) ва пиёз ҳиди анқиб турадиган (ёмон мазмундаги хатлар учун) почта қоғозлари сотилади.

★ Япон автомашиналарининг тақсимлагич щитида янги кнопка пайдо бўлди. Машина ҳайдовчи бу кнопкани босса, махсус тешикдан ёндирилган сигарета отилиб чиқади.

★ Генуядан Сардиния оролига бир неча ўн миллион чумоли юборилди. Бу чумолилардан оролдаги барча ўсимликларни қириб ташлаётган зарарли ҳашаротларга қарши курашиш учун фойдаланилади.

Вулкан уйғонди

Яқинда Сан-Хосе шаҳрида яшовчи аҳоли йигирма йил уйқуда бўлган Ирасу вулканининг ҳайқириқ овозини эшитди. Бу даҳшатли вулкан уйғонгач, (унинг «бўйи» 3 минг метр келади) Коста-Рика пойтахтида яшовчи 1200 минг киши кундузи ҳам, кечаси ҳам тинчлик билмай қолди.

Ирасу — қуруқ вулкан. У отилганда суюқ лава ташқарига чиқишга улгурмай, ер ости сувлари ёки ёмғир билан совиб қолиб, чўкади. Натижада буғдан булут ҳосил бўлади. У ўн километр баландликка кўтарилиб вулкан зарраларини ўзи билан эргаштириб олиб кетади. Кейинги вақтларда Сан-Хоседа, мутахассисларнинг ҳисобларига қараганда, тахминан 300 минг тонна шундай кукун ёғилган. Кукун одамларнинг нафасини қайтариб, кўз очиргани қўймаяпти.

Коста-Рика пойтахтини энди «супургилар шаҳри» деб атамоқдалар. Шаҳарда 400 киши тун-кун кул супурмоқда. 34 минг гектар майдонда бутун ўсимлик йўқ бўлиб кетди. Бунинг оқибатида 2 мингдан ортиқ бош мол қирилиб кетди. Кул кофе плантацияларининг чорагини барбод қилди. «Мамлакатимизда ер қимирлагани афзал эди, — деди маҳаллий ҳукмдорлардан бири «Пари-матч» мухбирига. — Ер қимирлаганда уйлар бузилиб, одамлар маълум вақт азоблангач, сўнгра бало бартараф бўлган бўлар эди. Ҳозир эса биз бу фожиани ҳар куни бошдан кечирмоқдамиз. Унинг охири кўринадиганга ўхшамайди».

(«Неделя» дан).

САНЪАТКОР ВА МУХБИР

Куй! Дилларга ором бағишлайдиган оҳанграбо куй, қўшиқ садоларини тинглаганинг сари тинглагинг келади. Куй киши қалбида янги тилак, гўзал орзулар уйғотади, олижаноб мақсадларга етаклайди, меҳнатга илҳомлантиради. Шу куйни ижро этган кишилар — катта талант эгаларига меҳринг товланади.

Сиз суратда кўриб турган, очиқ чеҳрасидан ҳамиша табассум аримайдиган кекса санъаткор Нусрат Иноқов ҳам санъатига кўпларни мафтун этиб келаётганлардан бири. Унинг бутун ҳаёти музика, қўшиқ билан чамбарчас боғлиқ.

— Ўн ёшлардадурман,— дея ҳикоя қилади Нусрат ака, — шаҳримизга машҳур чангчи, наманганлик уста Рўзиматхон, скрипкачи Эргашвой деган созандалар келишди, уларга эргашиб юрганим-юрган эди. Музика садосини эшитганимда ҳар нарсани унитардим, санъатга ҳавасим бўлакча эди. Ана шу ҳавас мени музика мактабига етаклади.

Мана, шундан буён орадан 35 йил ўтди. Шу давр ичида Нусрат ака ўзбек музика санъатини ривожлантиришда, айниқса халқ талантларини тарбиялашда бошқа санъаткорлар қатори анча самарали меҳнат қилди.

Нусрат Иноқовнинг туғилганига 50 йил, санъаткорлик фаолиятига 35 йил тўлди. Унинг ярим асрлик ҳаёти халққа хизмат қилиш, ёш талантларни вояга етказиш билан ўтди.

1932 йил. У музика билим юртини тамомлаб театрга биринчи қадам қўйди. Гоҳ най, гоҳ рубоб чалиб, дилларни хушнуд қилар, гоҳ кинода кўринар, гоҳ бадиий ҳаваскорларга раҳбарлик қилар эди. Андижонда ўзи тузган 40 қиздан иборат ашула ва рақс тўгараги, Тошкентдаги «Шарқ гули» артели ҳаваскорлар группаси ЎзДУ ҳаваскорлари, Нусрат аканинг шогирдларидир. Шунинг учун ҳам Иноқов жуда-жуда кўп кўриклар аълочиси қатор ғолиб диплом эгаси.

Санъатимизнинг кекса жонкуяр вакилларидан бири бўлган ўртоқ Иноқов матбуотимизнинг актив мухбирларидан ҳам. У республика ва область газеталарида хилма-хил хабар ва мақолалари билан қатнашади. Ўртоқ Иноқов «Тошкент ҳақиқати» газетасининг штатсиз мухбири. Матбуот йўли билан ўтказиладиган жамоат ишларида яқиндан қатнашади Шунинг учун ҳам журналистлар санъаткор ва мухбир Нусрат Иноқовни чин кўнгилдан табриклайдилар. Санъатда ва мухбирлик ишида катта муваффақият тилайдилар.

Ф. УСМОНОВА.

МУЗИКА ШИНАВАНДАЛАРИ УЧУН

Алишер Навоий номидаги давлат халқ кутубхонасида музика шинавандалари учун лекторий ташкил қилинган эди. Музика лекторийсида турли темаларда лекция-концертлар, буюк композиторлар ижодига бағишланган кечалар тез-тез ўтказилиб турилади.

Қисқа вақт ичида тингловчилар Чайковский, Моцарт, Рахманинов, Шопен, Рубинштейн, Дебюсси, Долуханян ва бошқа улуғ бастакорларнинг асарларини тингладилар. Куйларни республикамизнинг етакчи санъаткорлари ижро этишди.

Яқинда Тошкент консерваторияси ва ўзбек Давлат филармониясининг ёш ижрочилари тингловчилар ҳузурида бўлиб концерт кўрсатишди. Ўзбекистон Давлат филармонияси хор копелласининг бадиий раҳбари А. Султонов Болтиқ бўйи сафарига қилинган гастроль ҳақида сўзлаб берди.

Ш. КАРИМОВ,
Б. ШАПИРО.

БИЛДИРИШ

Бугун кеч соат 6 да Тошкент шаҳар ишчи мухбирлар университетининг навбатдаги машғулоти бўлади.

ЮЛДУЗЛАРНИ ЭШИТАЁТГАН ОДАМЛАР

КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИДАН РЕПОРТАЖ

Космосда учиб бораётган қўлбола «юлдузлардан» бири билан навбатдаги радиоалоқа сеансининг бошланишига бир ярим соат қолди. Москвада бўлган учрашувлар вақтида менга таниш бўлиб қолган олим мен учун янги бўлган шу жойларга бир оз экскурсия қилишни таклиф қилди. Бу жойлардаги нарсаларнинг ҳаммаси ўзининг ажойиблиги билан мени ҳайратда қолдиради. Фақат менимИ? СССРда меҳмон бўлиб ватанига қайтиб кетган машҳур инглиз профессори Б. Ловелл ҳам шу жойларни кўриб, ҳайратда қолган эди. У, матбуот конференциясида: «Мен АҚШ ва СССРдаги космик алоқа марказларини бориб кўришга муваффақ бўлганман. Бу марказларни таққослаб кўриш натижасида сизлар АҚШдан олдинда бораётганлигингизга қаноат ҳосил қилдим», деди. Унинг бу берган баҳоси диққатга сазовордир. Жодрелл Бэнк радиострономия станциясининг бошлиғи Б. Лавелл космосни ўрганишга доир ишлардан яхши хабардор бўлган йирик олимдир.

Биз радиоантенналар ўртасидаги ерга ётқизилган бетон плиталар устида юриб бормоқдамиз. Радиоантенналар кўп. Иккинчи антенна жуда ҳам катта. Унинг тепасидаги майдон футбол майдонидан деярли қолишмайди, аммо бу майдон 15 қаватли уй баландлигига кўтарилган. Бу антеннанинг тепасидаги майдони Ерга ва Коинотдаги космик объектга нисбатан турли ҳолат шаклини ола билади.

Ғоят ақлли ва ажойиб серғайрат киши бўлган менинг йўлдошим ўз касбини севади. У ўзининг асарлари учун Ленин мукофоти билан тақдирланган. Атрофимиздаги техника иншоотларининг вазифаси тўғрисида менга у имкон борча тушунарли қилиб гапириб беришга уринмоқда.

— 8,5 метрдан 15 метргача бўлган диапазондаги тўлқинларда ишлайдиган бизнинг радио қабул қилиш аппаратларимиз, дейди фахрланиб олим, бир неча юз миллион ёруғлик йилига тенг масофадан келаётган сигналларни ёзиб олиши мумкин. Бу масофа бениҳоя олис, чунки бир ёруғлик секунди 300 минг километрга тенг. Мана шунинг ўзи Совет мамлакатининг техника маданияти нақадар юксалганлигини кўрсатувчи ажойиб далилдир.

— Мен ўзимнинг репортажимда бу мўъжиза шаҳарчани қандай ном билан атасам яхшироқ бўлади?

— Ҳаммага маълум бўлиб қолган «электроника ҳукмронлиги» деган терминни ишлатиб қўя қолинг, — деб маслаҳат беради олим. — Ернинг «қулоғи» десангиз ҳам бўлади. — Олим менга кулиб турган кўзлари билан қараб қўяди. Менинг замонавий техникадан хабарсизлигим унга қизиқ туюлаётган бўлса керак.

— Агар сиз мана шу объектни ўзининг аниқ номи билан атамоқчи бўлсангиз, — деди суҳбатдошим менинг мушкулимни осон қилиб, — «Космик алоқа маркази» деб ёзиш керак. Бу марказ мисли йўқ қурилмалар ўрнатилган иншоотларнинг бутун бир комплексидан иборат. Бу ерда радио қабул қилувчи аппаратлар ҳам, радио сигналларини юборувчи аппаратлар ҳам, электрон-ҳисоблаш машиналари, локация асбоблари, ўзи ёзиб оладиган аппаратлар ва бошқа жуда кўп нарсалар бор. Жуда муҳим бўлган бир нарсани эсдан чиқарманг: Ернинг сунъий йўлдошларини, планеталараро ва автоматик станцияларни, «Восток» кемаларини Ерда ишлайдиган алоқа воситаларининг ёрдамисиз космосга учириб бўлмайди ва бу ёрдамсиз уларнинг космосга учиши ҳам мумкин эмас. Шу комплексларнинг ҳаммасига мўъжизавий аппаратларни яратган конструкторлар, инженерлар раҳбарлик қилади. Уларнинг кўпчилиги жуда талантли мутахассислардир. Ҳозир мен сизга шу конструкторлардан бирини таништираман.

Шу пайтда бизнинг олдимизга ўрта ёшлардаги бир киши келди. У ўзини Геннадий Петрович, деб атаб, биз билан кўришди.

— Конструктор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган киши, — дедеди олим, бизга уни таништириб.

Бир неча минутдан сўнг биз янги танишимиз билан осма шотиларнинг юпқа металл поғоналарига қадам қўйиб, кишини ҳайратда қолдирадиган баланд гигант антеннага чиқабошладик. Антеннанинг тепасида кумуш тусли ойна ярқираб турарди. Юқорига чиққанимдан кейингина мен бу ойнанинг кўз илғамас тарзда секин айланаётганлигини пайқадим.

Конструктор менинг таажжубланиб турганимни кўриб, тушунтира бошлади.

— Бир соатдан кейин алоқа сеанси бошланади. Радиоантенна Ер «юлдузи» турган томонга бурилмоқда. Бу иншоотга жойлаштирилган энг сезгир асбоблар космосдаги «юлдузни» топади; шундан сўнг у билан навбатдаги «суҳбат» бошланади.

Биз кема рубкасига ўхшаш кичикроқ бир хонага кирдик. Бу ерда радиотехника агрегатини бошқарувчи команда пункти жойлашган. Пульт ёнида ўтирган икки оператор асбоблар кўрсатаётган белгиларга диққат билан қараб турибди.

Геннадий Петрович мени диванга ўтиришга таклиф қилиб, деди:

— Сиз антеннанинг қандай ишлашини билишга қизиқарсиз. Космосдан келаётган радио тўлқинлари антеннанинг ойна сингари майдонига урилади. Шу майдоннинг ҳажми қанча катта бўлса, у Коинотда келаётган шу қадар кўп «хабарни» ушлаб олади. Қабул қилиб олинган сигналлар юзи катта ойнага бурилган кичик ойналар марказида йиғилиб, акс эттирилади. Сеанс вақтида ҳаммасини курасиз.

— Геннадий Петрович, бу антеннанинг «қўли» қанчалик олисга етади?

— Бу энг зўр антенналарнинг бири. Баъзан биз бошқа галактикалардаги юлдузларни ҳам эшитамиз. Лекин, масалан, Венерани биз ўзимизнинг яқин қўшнимиз деб ҳисоблаймиз. Радиолакаторлар ёрдами билан Венера юзасига юборилган сигналлар бир неча минутда Ерга қайтиб келади. 1962 йилнинг ноябрида инсоният тарихида биринчи марта Венера орқали радиоалоқа сеанси ўтказилди. Телеграф кодига айлантирилиб юборилган ва «Мир», «Ленин», «СССР» деган машҳур сўзларни ифодалайдиган сигналлар планетага борио етди, унинг юзасида акс этиб, сўнгра Ерга қайтиб келди ва яна қабул қилиб олинди. Ҳозир Ленин мукофоти билан тақдирланган ва В. Котельников бошчилигида ишлаётган бир группа совет олимларининг ажойиб муваффақиятини эслатмай ўтолмайман. Улар Венера. Меркурий ва Марсни радиолакация ёрдами билан текшириб, жуда муҳим тадқиқотлар ўтказдилар. Яқиндагина биз жуда кам учрайдиган бир ҳодисани — Ойнинг сояси Тана деб аталган юлдузлар туркумига тушганлигини кузатдик. Биз олган маълумотлар шу юлдузлар туркуми Ердан нақадар узоқ масофада турганлигини олимларнинг аниқ белгилашларига имкон беради. Биз қилаётган ишларнинг ҳаммаси, биз тўплаган илмий маълумотларнинг ҳаммаси олимларнинг Қуёш системамиз қандай пайдо бўлганлиги, унинг миқёслари ва ривожланиши тўғрисида тўлиқроқ тасаввур ҳосил қилишларига ёрдам беради. Бу илмий тадқиқотларнинг ҳаммаси бизнинг ўзимизга ҳам зарур. Одамлар Ернинг бундан буёнги тақдирини, бинобарин эса, инсониятнинг келажагини илмий асосда олдиндан белгилаб олиш учун Ернинг қай тарзда пайдо бўлганлигини чуқурроқ билишни истайдилар.

Гигант антеннадан сал нарида жойлашган аппаратхонада бўлиш, юлдузларнинг турли овозларини эшитибгина қолмасдан, бу овозларни ёзиб ҳам оладиган, космосда учиб юрган илмий станцияларга, планеталараро лабораторияларга сигналлар юбора оладиган жуда сезгир аппаратларни қўл билан ушлаб кўриш учун пастга тушдик. Радиосигналларини қабул қилиб оладиган ва юборадиган бу аппаратлар шу қадар кўп ишни бажаришига қарамай одамнинг ўрнини ҳеч қачон босолмайди. Барибир бу аппаратлар одамнинг иродасини ижро этувчи бўлиб қолади.

Аппаратхонада асосан ёш мутахассислар ишлашарди. Деворда, аппаратлар ўртасида уч бурчакли қизил байроқча турибди. Байроқчага: «Коммунистик меҳнат бригадаси» деган сўзлар ёзилган. Бригаданинг раҳбари ҳам шу ерда экан. Ёши ҳали 30 га етмаган шу йигит билан танишдик. Владимир Сергеевич космик алоқа маркази очилган кундан бери шу ерда ишлайди. Унинг бригадаси асосан инженерлардан иборат. Бригада шундай фахрли номга сазовор бўлишга арзийдиган қандай ишлар қилганлигини айтиб беришни сўрадим.

— Сизга нима десам бўларкин, — деди елкасини қисиб инженер, — одамларимизнинг ҳаммаси ҳам яхши. — Нариroқда ўтиб бораётган бир йигитни, Лёня! — деб чақирди. — Мана, танишинг. Менинг ўртоғим, у ҳам инженер, жуда ижодга берилган киши. У ижод қилган нарсаларнинг баъзиларидан ҳозир фойдаланилмоқда.

— Мумкин бўлса, қандай нарсалар эканлигини айтиб бера олмайсизми?

— Лёня ясаган мосламалардан бири қабул қилиб олувчи аппаратларнинг сезгирлигини оширади. Бундан ташқари, бу мослама кераксиз шовқинларни четлаштиради. Бу эса биз учун жуда ҳам муҳим.

Радио орқали берилган команда суҳбатимизни бўлди:

— 15 минутлик тайёрлик эълон қилинади.

Ўзи яккаю-ягона бўлган, Коинотга хизмат қилаётган бу бригаданинг ҳаёти ва қилаётган ишлари тўғрисидаги тафсилотларни сўраб билишга улгура олмадим. Радиоалоқа сеанси бошланишига атиги ўн минут қолди, шунинг учун ҳам биз шошилиб, иккинчи аппарат залидан ўтиб, олимнинг кабинетига ўхшаш бир хонага кирдик. Бу уйнинг деворларида Ломоносов, Менделеев, Попов, Яблочков, Циолковскийнинг портретлари осилган. Қуёш системамиз орбитасининг схемаси, юлдузли осмон харитаси, ҳар хил графиклар, шу жумладан ҳозиргина ўтказиладиган радиосеанс графиги ҳам деворга осиб қўйилган. Бошқарув пульти, унда кўк, яшил, қизил чироқларнинг гоҳ ёниб, гоҳ ўчиб туриши, думалоқ экранларнинг кўплиги бу ерда бош команда пункти жойлашган бўлса керак, деган фикрни туғдиради. Ҳақиқатан ҳам шундай экан.

Бизни экранлар рўпарасида пардаси туширилиб қўйилган дераза ёнидаги столча олдига ўтиришни таклиф қилишди. Коинотдан «эшитилган» сигналларнинг ҳаммасини шу экранларда бемалол кўриш мумкин. Уйда одам кўп бўлса ҳам, жимжитлик ҳукм сурарди. Ҳар ким ўзи учун белгиланган муайян вазифани бажармоқда. Команда пульти олдида бош инженер Георгий Васильевич қўлида микрофон ушлаб турибди. Менга у жуда ҳам осойишта, вазмин, ўз ишининг барча нозик жойларини жуда яхши биладиган киши бўлиб кўринди.

Вақтнинг ўтишини ҳисоблаб, радио орқали хабар бера бошладилар. Ҳозирги ҳолат космик кема парвоз қилиши олдидан бўладиган охирги, ҳаяжонли минутларни эслатарди. Махсус таблода олтинсимон рақамлар кўрина бошлади. Булар — шошилаётган секундлардир. Бутун коллектив учун имтиҳон тариқасидаги энг масъулиятли иш — радиосеанс бошланадиган он яқинлашмоқда.

— Алоқа бошланади, — деган товуш эшитилди жимжит хонада.

Шу ондаёқ ўз аппаратлари олдида қотиб турган юзлаб операторлар сигналнинг эфирга чиқишига ва космосда учиб юрган Ер «юлдузи»га шу сигналнинг бориб етишига имкон берадиган зарур кнопкаларни босдилар, муруватларни бурадилар. Ҳамманинг кўзи экранларга тикилди. Экранда ҳозирча милтиллаб турган чироқчалардан ҳатто кўпни кўрган кишилар ҳам кўз узмай турибдилар. Мен чап томондаги экранга қарамоқчи бўлдим, унинг юзасида оқиш из қолдириб ўтиб бораётган яшил чироқчани тинимсиз кузата бошладим. Бирданига бу чироқча юқорига сакради ва Кремль деворининг данданаларига ўхшаш белгиларни «ёза» бошлади. Кўзимни бошқа бир экранга бурдим. Бу экранда эллипссимон белгилар бир-бирини қувалаб, ўтиб бормоқда. Ўзи ёзадиган аппарат остидаги қизил чизиқ ҳам исталган кенгликда чўзила бошлади.

Бизга таниш бўлган конструктор ўзининг мамнун бўлганлигини яширмай секингина овоз билан «жуда яхши» деб қўйди. У олимга бурилиб, деди:

— Телеметрик маълумотлар яхши. Температура, намлик, босим — нормада.

Биз радиоалоқа сеансининг биринчи якунларини айтиб беришни илтимос қилдик. Маълум бўлишича, олинган маълумотлар кузатилаётган объектни ҳисоблаб қўйилган орбита бўйича ўз йўлини жуда аниқ давом эттираётганлигини кўрсатиб турибди. Объектдаги асбобларнинг ҳаммаси жуда қимматли илмий маълумотларни Ерга аниқ юбориб турибди.

СССР Фанлар академиясига қарашли мўъжиза шаҳарнинг мэри, бу мисли йўқ ишхонанинг моҳир раҳбари одат бўлиб қолган традиция бўйича кечқурун ҳаммани — Москвадан келган олимларни ва биз, журналистларни ҳам, кечки овқатга таклиф қилди ва жуда лаззатли балиқ шўрва билан меҳмон қилди.

Бу ерларнинг балиғи жуда мазали бўлади, лекин балиқ овлашга қўл тегмайди, қўллардаги балиқларнинг ҳисоби йўқ, — деди афсуслангандек бўлиб мезбон. — Юлдузларнинг овозини эшитиш билан шуғулланишдан бошқа нарсага вақтимиз йўқ. Биз шу овозларни радио тўрлари билан овлаб турибмиз, фанга, одамларга қилаётган хизматимиз шу.

А. ПЕТРОВ,
(ТАСС махсус мухбири).

ГАЗЕТХОНЛАРИМИЗ ХАТЛАРИДАН

ТАБАРРУК ОНАХОН

Сўқоқ қишлоғида яшовчи Турди Боймpraвнинг туғилганига бир асрдан зиёдроқ вақт ўтди. Табаррук онахон 104 ёшга кирган бўлсада, ҳали бардам. Унинг 3 фарзанди, 12 невараси, 13 чевараси бор.

Турди бувининг фарзанди 75 ёшли Анорбой Шеровни қишлоқда «бобо» деб аташади.

Т. РЎЗИМАТОВ.
Юқори Чирчиқ бошқармаси.

БАХТЛИ КЕКСАЛИК

Меҳнатнинг таги роҳат деб бекор айтмаганлар. Султон ота Раимов роппа-роса ярим аср меҳнат қилди. Мана энди эса ўша ҳалол меҳнатларининг роҳатини кўряпти. Бу нуроний мўйсафид 77 ёшга кирган бўлишига қарамай, ҳали бардам, маҳалланинг барча жамоат ишларида фаол қатнашиб келмоқда. У кўнгилли халқ дружиначиси, кишиларга яқин маслаҳатчи, дўст.

Султон отани маҳалланинг етти ёшидан етмиш ёшигача ҳамма ҳурмат қилади.

Яқинда отанинг 77 ёшга тўлган кунини маҳалла жамоатчилиги кенг нишонлади. Сўзга чиққан Киров районидаги «2-«Янгийўл» маҳалласининг нуроний отахонлари ҳам, ёшлари ҳам Султон ота Раимовга узоқ умр, сиҳат-саломатлик тиладилар.

Н. ҲАКИМОВА.

Чўлга нур келди

Энгельс номли колхоз бошқарманинг чекка ерида жойлашганлиги учун узоқ вақтгача электрлаштирилмаган эди. Ниҳоят ильич нурлари бу қишлоққа ҳам етиб келди. Колхознинг Энгельс номли «Победа», «Ўзбекистон» участкалари тўла электрлаштирилди. Шу кунда 400 дан ортиқ хонадонда ильич чироқлари порлаб турипти.

Шунингдек, колхозда 300 ўринли янги клуб қуриб фойдаланишга топширилди.

Т. ИМОМОВ,
Янгийўл бошқармаси.

Лирика кечаси

Ленин комсомоли номидаги маданият ва истироҳат паркининг эстрада театри биносида рус совет шоири Сергей Есенин ҳаёти ва ижодий фаолиятига бағишланган лирика кечаси бўлиб ўтди. Адабиётшунос ўртоқ Климантавичус истеъдодли шоирнинг ўткир тил билан ёзилган лирик шеър ва поэмаларидан парчалар ўқиб берди.

Ф. ОТАБОЕВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИЗОР

5 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Бахтли болалик учун партияга раҳмат** деган эшиттириш ва концерт. 18.30 — **Телевизион янгиликлар**, 18.50 — **Маданий хизмат кўрсатишга тайёр**, 19.05 — **Комплекс механизация бригадаларида** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 19.20 — **Ёрқин ҳаёт** телевизион журнали,

20.45 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.50 — **Телевизион янгиликлар**, 21.10 — **Менгаз** (илмий-оммабоп фильм), 21.20 — **Меҳмонлар. Закавказье кинематографистлари**, 22.00 — **Катта химия меридиани** (телевизион фильм), 22.20 — **Шаҳдам қадамлар билан** (телевизион фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.50 — **Имтиҳонлар боряпти** (мактаб ўқувчилари учун), 19.10 — **Бу шундай бошланган эди** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.50 — **Зарбдор комсомол қурилишларида** (ёшлар учун), 21.10 — **Телевизион очерк**, 21.30 — **Коммунистик меҳнат кишилари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/VI да **Трубадур**, 6/VI да **Фауст**.
МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 5/VI да **Жон қизлар**, 6/VI да **Тошболта ошиқ**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Эрканлар кеча, бугун ва... — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ИСКРА» (кеч соат 7 гача). **Душанба оғир кун** — «КОМСОМОЛ» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 7.40 минутдан), «СПУТНИК» (тоқ соатларда). **Улим чангалида** — «ВАТАН», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Иккаласи бир кварталдан — «ВАТАН» (эрталаб соат 10 да).

Бешинчи континент йўллари (кундуз соат 2, 4-40 минут ва кеч 8 да), **Бизнинг Озарбайжон** (кундуз 1.20 минут, 5 ярим ва кеч 9 да), **Жаҳон олқишлайди** (кундуз 3-10 минутда) КИНОЛЕКТОРИЙ.

1964 йил 15 июнь кундуз соат 2 да. Тошкент тўқимачилик институтининг илмий совети мажлисида (2-Виборг кўчаси, 5-уй, 49-аудитория)

В. Г. Баннигов — техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Чигитли пахтани дастлабки ишлашда барабан типидаги сушилкаларда қуритилишини текшириш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

САВДО ТАШКИЛОТИ ТУЗИШ ФИКРИ МАЪҚУЛЛАНДИ

ЖЕНЕВА, 2 июнь. ТАСС мухбирлари Г. ШИШКИН ва Г. ДРАГУНОВ хабар берадилар:

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг савдо ва ривожланиш масалаларига бағишланган конференциясида бугун Ғарб давлатлари катта мағлубиятга учрадилар. Конференциянинг тўртинчи комитети халқаро савдо ташкилоти тузиш масаласига доир резолюция лойиҳасини 20 овозга қарши (Ғарб давлатларининг овозига қарши) ривожланиб бораётган ва социалистик мамлакатларнинг вакиллари берган 83 овоз билан маъқуллади.

Бугунги мажлисда Покистон вакили Аюб ривожланаётган мамлакатлар группаси номидан сўзга чиқиб, социалистик мамлакатлар ривожланаётган мамлакатларнинг фикрига хайрихоҳлик билан қараганликлари (қабул қилинган лойиҳани ривожланаётган мамлакатлардан 72 таси ишлаб чиқарган эди) ва ўз таклифлари бўлганлигига қарамай, ривожланаётган мамлакатларнинг резолюциясини тўла равишда қувватлаганликлари учун уларга ташаккур изҳор қилди. Маълумки, халқаро савдо ташкилоти тузиш идеясини дастлаб Совет Иттифоқи кўтариб чиққан эди.

Хоинлар жазодан қутулолмайдилар

ГАВАНА, 3 июнь. (ТАСС). Камагуэй шаҳрининг революцион трибунали ватан хоинларидан уч кишини Қўшма Штатлар фойдасига жосуслик қилганликлари учун ўлим жазосига ҳукм этди.

Суд тергови вақтида аниқланганича, судланганлар Фернандес Медрано, Мануэль Парадела Гомес ва Мартинес Тапиа Камагуэй вилоятида жосуслик шохобчасини ташкил қилганлар, бу жосуслик шохобчаси Қўшма Штатлардан буйруқлар ва йўл-йўриқ олиб турган ҳамда ҳарбий, сиёсий ва иқтисодий характердаги маълумотлар юбориб турган.

Жосуслик шохобчасининг бошлиғи Фернандес Медрано АҚШ Марказий разведкачилик бошқармаси томонидан 1961 йил охирида жалб этилиб, Америкадаги жосуслик мактабида ўқиган ва сўнгра Кубага юборилган.

Қамоққа олиш вақтида судланувчиларнинг ёнидан фош қилувчи ҳужжатлар топишган.

Ҳукм ижро этилди.

РАКЕТАЛАР ОМБОРИДА ЁНҒИН

НЬЮ-ЙОРК, 3 июнь. (ТАСС). Американинг Сан-Бернардинодаги (Калифорния штати) Нортон авиация базасида 50 та баллистик ракета сақланаётган омборда кеча кечқурун катта ёнғин бошланди.

ЖАНУБИЙ КОРЕЯДА ҲУКУМАТГА ҚАРШИ КАТТА НАМОЙИШЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 3 июнь. (ТАСС). Бугун Сеулда 20.000 дан ортиқ студент ва аҳоли америкаликлар таъсиридаги Жанубий Корея ҳукуматининг истеъфо беришини талаб қилиб, шаҳар кўчаларига чиқди. Президент саройи районида полиция ва қўшинлар билан бўлган тўқнашувлар вақтида студентлар тиконли сим тўсиқларини ёриб ўтди. Сеулнинг асосий кўчаларидан бирини тўсиб турган 10 та юк машинасини қўлга олдилар. Намойишчилар америкаликларнинг солдатлар тушган армия автобусини тошбўрон қилдилар.

Бугун Жанубий Кореянинг кўпгина шаҳарларида ҳукуматга қарши катта намойишлар бўлиб ўтди.

АНГЛИЯ ЯДРО ПОЛИГОНИНИ ТУГАТАДИ

ЛОНДОН, 3 июнь. (ТАСС). Англия Тинч океаннинг Рождество оролидаги ядро полигонини тугатади. Англия мудофаа министрлигининг айтишига қараганда, бу қарор атмосферада, космосда ва сув остида ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги шартнома муносабати билан қабул қилинган.

Англия Рождество оролида 22 марта ядро синови ўтказган эди.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 05636. ИНДЕКС 64695.
Нашр. № 1768.